ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 35 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε'. – ΣΥΝΟΔΟΣ Γ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Θ'

Τετάρτη 19 Ἰουλίου 1961

Ὥραν 11.15' π.μ., ὁ Α' Ἀντιπρόεδρος κ. Α. Καμβύσης, ἀνελθών ἐπὶ τῆς ἕδρας, κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα, τῆς Ἐπιτροπῆς εὑρισκομένης ἐν ἀπαρτίᾳ, καθ' ὅσον παρίστανται ἐκ μὲν τῶν τακτικῶν μελῶν οἱ κ.κ.:

Καμβύσης Ἄγγελος, Μπατρῖνος Λεωνίδας, Κρίκος Βασίλειος, Αἰγερινὸς Ἀθανάσιος, Ἀηδονᾶς Ἀπόστολος, Ἀποστίτης Κωνσταντῖνος, Βύζας Βασίλειος, Βρανόπουλος Δημήτριος, Γόντικας Δημήτριος, Δούκας Θεόδωρος, Εὐστρατιάδης Σοφοκλῆς, Κορύζος Κων)νος, Κακαγιάννης Γεώργιος, Κατσαφάδος Γεώργιος, Καλκάνης Κων)νος, Κεφαλογιάννης Ἐμμανουήλ, Λύχνος Γεράσιμος, Λαδᾶς Ἀλέξανδρος, Λαμπρινάκος Νικόλαος, Λαυρεντίδης Ἰσαάκ, Μακρόπουλος Στέφανος, Μπουρνιᾶς Λεωνίδας, Μανιαδάκης Κων)νος, Μίχας Ἀθανάσιος, Οἰκονομίδης Πολυζώης, Παπαηλιοῦ Ἠλίας, Πολυζωγόπουλος Σταῦρος, Παπαρρηγόπουλος Βασίλειος, Πλατῆς Γεώργιος, Παυλόπουλος Ἀθανάσιος, Σπηλιόπουλος Ἰωάννης, Τσαλδάρη Λίνα, Φράγκος Ἀθανάσιος, Χαρίτος Γαβριήλ, Γιαχνῆς Δημήτριος, Δεσποτόπουλος Κων)νος, Ἐφραιμίδης Βασίλειος, Ἠλιόπουλος Σταῦρος, Κιτσίκης Νικόλαος, Εὐαγγελίδης Ἰωάννης, Πρωϊμάκης Ἐμμανουήλ, Κωνσταντάρας Κω)νος, Πρίφτης Γεράσιμος, Σιαφλέκης Ἰωάννης, Ἠλιοῦ Ἠλίας, Σπυρίδης Δημήτριος, Τριανταφυλλίδης Ἰωάννης, Πεταλωτῆς Κων)νος, Μπακόπουλος Νικόλαος, Τούμπας Ἰωάννης, Δεσύλλας Θεόδωρος, Βαρδινογιάννης Παῦλος, Χούτας Στυλιανός, Ἀθανασιάδης Κων)νος, Σαββόπουλος Εὐάγγελος, Βουλέμος Τάσος, Ζίγδης Ἰωάννης, Εὐταξίας Λάμπρος.

Ἐκ δὲ τῶν ἀναπληρωματικῶν οἱ κ.κ.:

Ἀνδρεάδης Γεώργιος, Ἀθανασάκος Εὐστάθιος, Βαρβιττιώτης Νικηταρᾶς, Βολουδάκης Γεώργιος, Θεοδοσιάδης Ἀλέξανδρος, Δοδόπουλος Θεόδωρος, Κεφαλογιάννης Ἰωάννης, Τσορλίνης Χριστόφορος, Κοντογιάννης Ἀπόστολος, Μπάρμπας Θωμᾶς, Μυριβάκης Μιχαήλ, Ξενοδοχειάρης Περίανδρος, Παπαευθυμίου Γεώργιος, Πενιατῶρος Νικόλαος, Περτσινίδης Σωφρόνιος, Πανούτης Βασίλειος, Χατζηγάκης Δημήτριος, Σπηλιόπουλος Γεώργιος, Κολαμπᾶς Ἀναστάσιος, Ἀντωνόγλου Ὀρέστης, Ζαΐμης Ἱπποκράτης, Κατσίμπας Γεώργιος, Κοκκέβης Ἀνδρέας, Κωστῆς Δημήτριος, Δερβεμέζης Ἀνδρέας, Κοφρῆς Ἐμμανουήλ, Ζαννῆς Ἐμμανουήλ, Ἀράπης Γεώργιος.

Προεδρεύων Α' Ἀντιπρόεδρος Α. Καμβύσης. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι αἱ ἀποφάσεων ἡμῶν ἐπηνέχθησαν αἱ κάτωθι μεταβολαί:

1) Ἀντικαθίσταται, τὸ τακτικὸν μέλος βουλευτὴς κ. Ι. Ζαΐμης διὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Η. Ἠλιοῦ καὶ τὸ ἀναπληρωματικὸν μέλος βουλευτὴς κ. Θ. Κεραμιτσιόγλου διὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Ι. Ζαΐμη, καὶ

2) ἀντικαθίσταται διὰ τὴν σημερινὴν μόνον συνεδρίασιν (19.7.1961) τὸ ἀναπληρωματικὸν μέλος βουλευτὴς κ. Δ. Γρίβας διὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Α. Θεοδοσιάδη.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ

Συνεχίζεται ἡ ἐφ' ἅπαξ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας Συμβάσεως «περὶ παροχῶν ὑπὲρ Ἑλλήνων ὑπηκόων θυγόντων ὑπὸ ἐθνικοσοσιαλιστικῶν μέτρων διώξεως καὶ ἄλλων τινῶν συναφῶν διατάξεων».

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 ἐπερατώθη κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν. Ἐκκρεμεῖ πρότασις ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ κανονισμένου ἀριθμοῦ βουλευτῶν ἐπὶ τροπολογίας τῶν συναδέλφων κ. Πρίφτη κλπ., ἡ ὁποία ἔχει οὕτω.

1. Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου Ν. Δ. ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

«3. Θεωροῦνται πράξεις διωγμοῦ τῶν ὀργάνων τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω ὀργάνων ληφθέντα μέτρα (ὁμαδικαὶ ἢ μεμονωμέναι ἐκτελέσεις ἢ ἐγκλεῖσεις εἰς φυλακάς, στρατόπεδα κλπ.) κατὰ προσώπων τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, μὴ μετασχόντων εἰς ἔνοπλον ἀντίστασιν κατὰ τῶν Γερμανῶν. Ἔνοπλος ἀντιστασιακὴ δρᾶσις νοεῖται ἡ μόνιμος συμμετοχὴ εἰς τὰ στρατιωτικῶς ὠργανωμένα καὶ δρῶντα τμήματα ἀντιστάσεως τὰ ἀναγνωρισθέντα καὶ ὑπαχθέντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συμμαχικοῦ στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς. Ὄργανα τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος θεωροῦνται καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Καΐρου χαρακτηριζόμεναι ὡς συνεργαζόμεναι μετὰ τῶν Γερμανῶν Ἀρχαὶ καὶ Ὀργανώσεις τῆς κατεχομένης Ἑλλάδος».

2. Ἡ περίπτωσις γ' τῆς παραγράφου 4 τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου Ν. Δ. ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

«γ) Οἱ παθόντες ὑπὸ ἄλλων στρατευμάτων Κατοχῆς πλὴν τῶν Γερμανικῶν».

Ι. Τούμπας. Κύριε Πρόεδρε, πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας θὰ παρεκάλουν, ἐπειδὴ χθὲς ὅτε ἀπουσίαζεν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐτέθη ἕνα σημαντικὸν ἐρώτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, θὰ παρεκάλουν, λέγω, ὅπως πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψηφοφορίαν ζώσῃ ἀπάντησιν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ἐρωτήματος. Ὅπως εἶναι συνταταγμένη ἡ διάταξις δὲν περιλαμβάνεται ἡ περίπτωσις τῶν ἀντιπλοιάρχου Ἀκύλα, Πλωτάρχου Κοτσύλα καὶ λοιπῶν τῆς ὁμάδος των, οἱ ὁποῖοι εἶχον συλληφθῆ ὡς ὅμηροι καὶ κατόπιν ἐξετελέσθησαν. Θὰ πρέπει, νομί-

ζω, νὰ διαρρυθμισθῇ ἡ διάταξις εἰς τρόπον, ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὴν περίπτωσιν τῶν ἀνδρώπων αὐτῶν.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Ἐν πρώτοις εἶχον δώσει χθὲς τὸ ἔρεδυ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ παρακολουθήσω ἂν καὶ ἀπὸ μακρὰν τὴν συζήτησιν, ἡ ὁποία θὰ διεξήγετο καὶ νὰ δώσω μίαν ἀπάντησιν. Σήμερον τὴν πρωΐαν εἶδον τὸν ἀγαπητόν συνάδελφον, ὁ ὁποῖος παρίστατο ἔξω καὶ τὰ ἀνώτερα στελέχη τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων καὶ κατετοπίσθην ἐπὶ ὅσων ἐλέχθησαν. Εἰλικρινῶς, ὅμως σᾶς λέγω, ὅτι εἶδον ὅτι ἁπλῶς ἐπανελήφθησαν αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶχον ἤδη λεχθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχον ἤδη ἀπαντήσει. Ὡς ἐκ τούτου δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει λόγος νὰ ἀπαντήσω καὶ πάλιν.

Θὰ ἤθελον ὅμως πρὶν ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Τούμπαν, νὰ εἴπω μίαν σκέψιν ὡς πρὸς τὴν πρότασιν ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας, διότι εἰλικρινῶς δὲν ἀντιλαμβάνομαι ποίαν ἔννοιαν ἔχει ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία. Φοβοῦμαι ὅτι ἡ ἔννοιά της εἶναι νὰ δημιουργήσῃ ἐντυπώσεις θετούσας, καθ' ὑπόθεσιν, τοὺς βουλευτὰς τῆς συμπολιτεύσεως εἰς δύσκολον θέσιν διὰ νὰ εἴπουν ποῖοι εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐννοίας τοῦ σχεδίου Ν. Δ. καὶ ποῖοι εἶναι κατά. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀντιληφθῶ εἰλικρινῶς καμμίαν ἄλλην ἔννοιαν εἰς τὴν πρότασιν ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας. Τὴν πρότασιν λοιπὸν ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ὁ Κανονισμὸς ἐπιβάλλει νὰ τὴν ἀποδεχθῶμεν, τὴν ἀποδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς μὲ ἥσυχον τὴν συνείδησιν, διότι κατὰ τὴν γνώμην τὴν ἰδικήν μας, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐννοίας τοῦ σχεδίου Ν. Δ., εἶναι ὑπὲρ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ἐξανεμίσεως τῆς ἀποζημιώσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὲρ τῆς μειώσεως τῶν πιθανοτήτων νέων ἀποζημιώσεων εἰς τὸ μέλλον. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον μὲ τὴν συνείδησιν ἀπολύτως ἥρεμον, ἡ κυβερνητικὴ παράταξις ψηφίζει ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει, μὲ μίαν διαφοράν —θὰ ἤθελον νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περίπτωσιν τὴν ὁποίαν ἀνέφερεν ὁ κ. Τούμπας— ὅτι προτείνω ὅπως τεθῇ ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκεῖ ὅπου λέγομεν περὶ ὁμαδικῶν ἐκτελέσεων, φυλακίσεων εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως κλπ., ἡ φράσις «ὁμαδικαὶ .... κατόπιν οἱουδήποτε μέτρου συλλήψεως». Καὶ τοῦτο διότι ἐνῷ θέλω νὰ ἀφίσω εἰς τὸν δικαστὴν μίαν εὐχέρειαν λόγῳ τοῦ τεραστίου ἀριθμοῦ τῶν περιπτώσεων καὶ τῶν ποικιλιῶν, θέλω ὅμως νὰ τὸν ἀφήσω νὰ κρίνῃ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, δὲν θέλω νὰ τὸν ἀφήσω ἐντελῶς ἐλεύθερον καὶ νὰ εἴπῃ π.χ., ὅτι εἰς τὰ Καλάβρυτα δὲν ὑπῆρξε τὸ στοιχεῖον τῆς συλλήψεως. Νομίζω ὅμως ὅτι πέραν αὐτοῦ δὲν ἠμπορῶ νὰ δεχθῶ τίποτε ἄλλο καὶ νομίζω, ὅτι οἱ ψηφίζοντες ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου, ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἀμειώτου διεκδικήσεως, ὅπως καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων διεκδικήσεων εἰς τὸ μέλλον.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ἄρχεται ἡ ψηφοφορία. Παρακαλῶ ὅπως προσέλθουν ὡς ψηφολέκται, οἱ βουλευταὶ Α. Παυλόπουλος καὶ Ι. Τριανταφυλλίδης.

Σ. Ἡλιόπουλος. Τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, κ. Πρόεδρε.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ὄχι κ. συνάδελφε, ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ἐκηρύχθη περαιωθεῖσα. Εἰσήλθομεν εἰς τὴν ψηφοφορίαν. Θὰ λάβητε τὸν λόγον μετὰ τὸ πέρας τῆς διαδικασίας τῆς ψηφοφορίας.

Σ. Ἡλιόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ἐξακολουθεῖτε τὴν ἰδίαν τακτικήν. Ὅπου σᾶς συμφέρει δίδετε τὸν λόγον, ὅπου δὲν σᾶς συμφέρει δὲν τὸν δίδετε. Διαμαρτύρομαι διὰ τὴν τακτικήν σας αὐτήν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν διετύπωσε βαρυτάτας κατηγορίας κατὰ τῆς παρατάξεώς μας ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑποβληθείσης τροπολογίας καὶ πρέπει νὰ λάβῃ τὴν ἀπάντησιν.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ἐπαναλαμβάνω, κ. συνάδελφε, ὅτι ἡ συζήτησις ἐκηρύχθη περαιωθεῖσα.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Τὸν λόγον κ. Πρόεδρε. (Θόρυβος ἐκ τῆς ἀριστερᾶς — κωδωνοκρουσίαι). Δὲν πρόκειται νὰ κάμω ἀγόρευσιν κύριοι.

Σ. Ἡλιόπουλος. (Ὁμιλεῖ ἐν μέσῳ θορύβου μὴ ἀκουόμενος).

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ καθορίσω ἁπλῶς πῶς ἐπρότεινα νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον. Ἡ τροποποίησις εἶναι ἡ ἑξῆς: Μετὰ τὰς λέξεις «ὁμαδικαὶ ἢ μεμονωμέναι ἐκτελέσεις», παραθέτομεν τὰς λέξεις «κατόπιν οἱουδήποτε μέτρου συλλήψεως, κρατήσεως ἢ συγκεντρώσεως».

Ἀκολούθως προσελθόντων τῶν ψηφολεκτῶν, ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλλογῆς ἀνακοινοῦται ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος Α. Καμβύση, τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα: Ἐψήφισαν ἐν συνόλῳ 59. Εἶπον ὄχι 41, καὶ 16 καὶ 2 ἠρνήθησαν ψῆφον, κατὰ τὸ κάτωθι πρωτόκολλον:

Ροδόπουλος Κωνσταντῖνος	
Καμβύσης Ἄγγελος	Ο
Μπατρῖνος Λεωνίδας	Ο
Κρῖκος Βασίλειος	Ο
Αὐγερινὸς Ἀθανάσιος	Ο
Ἀηδονᾶς Ἀπόστολος	Ο
Ἀποσκίτης Κωνσταντῖνος	Ο
Βύζας Βασίλειος	Ο
Βρανόπουλος Δημήτριος	Ο
Γόντικας Δημήτριος	Ο
Δούκας Θεόδωρος	Ο
Εὐστρατιάδης Σοφοκλῆς	Ο
Κορόζος Κωνσταντῖνος	Ο
Καναγιάννης Γεώργιος	Ο
Κατσαφάδος Γεώργιος	Ο
Καλκάνης Κωνσταντῖνος	
Κεφαλογιάννης Ἐμμανουήλ	
Λύχνος Γεράσιμος	Ο
Λαδᾶς Ἀλέξανδρος	Ο
Λαμπρινάκος Νικόλαος	Ο
Λαυρεντίδης Ἰσαάκ	Ο
Μακρόπουλος Στέφανος	Ο
Μπουρνιᾶς Λεωνίδας	Ο
Μανιαδάκης Κωνσταντῖνος	
Μίχας Ἀθανάσιος	
Οἰκονομίδης Πολυζώης	Ο
Παπαηλιοῦ Ἠλίας	Ο
Πολυζωγόπουλος Σταῦρος	Ο
Παπαρρηγόπουλος Βασίλειος	Ο
Πλατὴς Γεώργιος	Ο
Παυλόπουλος Ἀθανάσιος	Ο
Σπηλιόπουλος Ἰωάννης	Ο
Τσαλδάρη Λίνα	Ο
Φράγκος Ἀναστάσιος	
Χαρίτος Γαβριὴλ	
Γιαχνῆς Δημήτριος	Ν
Δεσποτόπουλος Κωνσταντῖνος	Ν
Ἐφραιμίδης Βασίλειος	
Ἠλιόπουλος Σταῦρος	Ν
Κιτσίκης Νικόλαος	Ν
Εὐαγγελίδης Ἰωάννης	Ν
Πρωϊμάκης Ἐμμανουήλ	
Κωνσταντάρας Κωνσταντῖνος	Ν
Πρίφτης Γεράσιμος	Ν
Σιαφλέκης Ἰωάννης	Ν
Ἠλιοῦ Ἠλίας	Ν
Σπυρίδης Δημήτριος	
Τριανταφυλλίδης Ἰωάννης	Ο
Πεταλωτῆς Κωνσταντῖνος	
Μπακόπουλος Νικόλαος	Ο
Τούμπας Ἰωάννης	Ο
Δεσύλλας Θεόδωρος	Ο
Μαρῆς Κωνσταντῖνος	
Βαρδινογιάννης Παῦλος	Ν
Χούτας Στυλιανὸς	Π
Ἀθανασιάδης Κωνσταντῖνος	Ν
Σαββόπουλος Εὐάγγελος	Ο
Βουλόβημος Τάσος	Ν
Ζίγδης Ἰωάννης	Ο
Εὐταξίας Λάμπρος	Ο
Ἀνδρεάδης Γεώργιος	Ο

Ἀθανασάκος Εὐστράτιος.... .... Ο
Βαρβιτσιώτης Νικηταρᾶς.... .... Ο
Βολουδάκης Γεώργιος.... .... Ν
Γρίβας Δημήτριος.... ....
Δοξόπουλος Θεόδωρος.... ....
Κεφαλογιάννης Ἰωάννης.... ....
Τσορλίνης Χριστόφορος.... .... Ο
Κοντογιάννης Ἀπόστολος.... .... Ο
Μπάρμπας Θωμᾶς.... .... Ο
Μυριβάκης Μιχαὴλ.... ....
Ξενοδογειάρης Περίανδρος.... ....
Παπαευθυμίου Γεώργιος.... ....
Πινιατῶσος Νικόλαος.... ....
Περτσινίδης Σωφρόνιος.... ....
Πανούσης Βασίλειος.... ....
Χατζηγάκης Δημήτριος.... ....
Σπηλιόπουλος Γεώργιος.... .... Ν
Κοντουβάκης Ἰωάννης.... ....
Κολαμπᾶς Ἀναστάσιος.... .... Ν
Ἀντώνογλου Ὀρέστης.... .... Ν
Ζαΐμης Ἱπποκράτης.... ....
Κατσίμπας Γεώργιος.... ....
Κοκκέβης Ἀνδρέας.... ....
Κωστῆς Δημήτριος.... ....
Δεοδεμέζης Ἀνδρέας.... .... Π
Κοθρῆς Ἐμμανουὴλ.... ....
Δασύλιας Τάσης.... ....
Ζαννῆς Ἐμμανουὴλ.... ....
Ἀσάπης Γεώργιος.... ....

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Α. Καμβύσης. Συνεπῶς ἡ τροπολογία τὴν ὁποίαν σᾶς ἀνέγνωσα ἀπεσύρθη καὶ τὸ ἄρθρον 3 γίνεται δεκτὸν ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ὑπάρχει, κύριοι συνάδελφοι, καὶ ἑτέρα πρότασις ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ συναδέλφου κ. Λύχνου, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Εἰς τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ὡς ἄνω σχεδίου Ν. Δ. προστίθεται:

«Κατ' ἐξαίρεσιν πρὸς ἀπόκτησιν δικαιώματος ἐπὶ τῶν ποσοθλεπομένων ἀποζημιώσεων δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ὕπαρξις τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας καὶ ὑπηκοότητος κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐπῆλθε τὸ ζημιογόνον γεγονὸς διὰ τοὺς ἐξ Ἑλλάδος καταγομένους Ἰσραηλίτας, γεννηθέντας ἐν αὐτῇ ἀπαχθέντας ἐξ αὐτῆς πρὸ τῆς ἐνηλικιώσεώς των ἐπιστρέψαντας εἰς Ἑλλάδα καὶ ὅμα τῇ ἐνηλικιώσει των ἐκλέξαντας τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα, ἔκτοτε δὲ ζῶντας ἐν Ἑλλάδι».

Ἐπὶ τῆς προτάσεως αὐτῆς θὰ ἀποφανθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ δι' ἀναστάσεως.

Β. Ἀ β έ ρ ω φ - Τ ο σ ί τ σ α ς (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Κύριοι συνάδελφοι, ἡ περίπτωσις εἶναι ἄκρως συμπαθής. Ἐξήγησα χθὲς τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἀποδεχθῶ. Σήμερον, ὅπως διατυποῦται αὕτη, καθίσταται ἀκόμη περισσότερον ἀπαράδεκτος, διότι λέγει, ὅτι θὰ περιλιφθοῦν καὶ οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ μὴ ὄντες τότε Ἕλληνες ὑπήκοοι. Παρὰ τὴν συμπαθῆ περίπτωσιν, λυποῦμαι κύριοι συνάδελφοι, διότι δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἀποδεχθῶ.

Γ. Λ ύ χ ν ο ς. Κύριε Πρόεδρε ὡς ὑποβαλὼν τὴν πρότασιν δικαιοῦμαι νὰ λάβω τὸν λόγον. Ἐγὼ δὲν ὡμίλησα περὶ ὅλων τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὁποῖοι κατώκουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν εἶχον τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα, ὡμίλησα περὶ ὡρισμένων προσώπων, τὰ ὁποῖα τότε δὲν εἶχον τὴν ἡλικίαν διὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα καὶ οἱ ὁποῖοι ὅταν ἐπανῆλθον ἀπὸ τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως ἀπέκτησαν τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα καὶ προτίμησαν νὰ μείνουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Νομίζω ὅτι θὰ εἴμεθα ἄδικοι ἔναντι τῶν προτώπων αὐτῶν, ἐὰν τοὺς ἐξαιρέσωμεν τῆς **ἀποζημιώσεως.**

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Α. Καμβύσης. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν τοῦ κυρίου Λύχνου παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσιν.

Ἐγείρονται οἱ ὀλιγώτεροι.

Π ρ ο ε δ ρ ε υ ω ν Α. Καμβύσης. Ἠγέρθησαν οἱ ὀλιγώτεροι. Συνεπῶς ἡ τροπολογία τοῦ κ. Λύχνου ἀπερρίφθη.

Ὁ κ. Ἡλιόπουλος ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Σ. Ἡ λ ι ό π ο υ λ ο ς. Κύριε Πρόεδρε, σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμὸν κάθε βουλευτὴς δικαιοῦται, ὅταν ζητήσῃ τὸν λόγον νὰ τὸν λάβῃ. Παρατηρῶ ἀπὸ χθὲς μίαν νέαν τακτικὴν τοῦ Προεδρείου. Ὅλοι οἱ ἐγγραφέντες νὰ ὁμιλήσουν κατεγράφησαν εἰς δύο στήλας. Εἰς τὴν μίαν στήλην ἡ Ἀριστερὰ καὶ εἰς τὴν ἄλλην στήλην οἱ ὑπόλοιποι. Ἐκλήθησαν νὰ ὁμιλήσουν ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὴν ἑτέραν στήλην καὶ ὅταν ἐξηντλήθη ἡ στήλη αὕτη, τότε ἐκλήθησαν νὰ ὁμιλήσουν οἱ βουλευταὶ τῆς Ἀριστερᾶς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐγγεγραμμένοι εἰς τὴν ἄλλην στήλην.

Διαμαρτύρομαι, κύριε Πρόεδρε, διότι δὲν ἐκλήθημεν νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ τὴν σειράν μας. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τοῦ Προεδρείου συνεχίζεται καὶ σήμερον.

Σήμερον ἐνῶ ἐζητλώσατε ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 ἐκηρύχθη περαιωμένη καὶ ἐκλήθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς ψηφοφορίαν ἐπὶ τροπολογίας μας, ἐδώσατε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε μίαν τροπολογίαν του. Πέραν αὐτοῦ ἐδώσατε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Τούμπαν. Καλῶς ἐπράξατε. Κατόπιν ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Λύγνον, ὅστις ἀνέπτυξε τροπολογίαν του ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Λύχνου, ἐνῶ ὅταν ἡμεῖς ἐζητήσαμεν τὸν λόγον διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ ἐπὶ τῶν παρατηρήσεών του εἰς τὴν τροπολογίαν μας, ἠρνήθητε νὰ μᾶς τὸν δώσητε. Νομίζω ὅτι ὑπάρχει σαφὴς παραβίασις τοῦ Κανονισμοῦ καὶ διαμαρτύρομαι δι' αὐτὴν τὴν τοιαύτην ἀπαράδεκτον τακτικήν.

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Α. Καμβύσης. Εἴπατε πρῶτον, ὅτι ἐνεγράφησαν νὰ ὁμιλήσουν κατὰ τρόπον, ὥστε ὡμίλησαν ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς ἕνα κατάλογον καὶ κατόπιν ἐκλήθησαν νὰ ὁμιλήσουν οἱ ἐγγραφέντες εἰς ἄλλην στήλην. Εὐτυχῶς ὑπάρχει ὁ κατάλογος τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3, τὸν ὁποῖον θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺς ἔλεγον, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ προκύψῃ εὐχερῶς ὅτι αὐτὸ ποὺ ὑποστηρίζετε δὲν εἶναι ἀκριβές.

Δεύτερον, ὑπεστηρίξατε ὅτι παρηκολουθήσατε πότε ἐνεγράφησαν. Ἔχετε ἐν μέρει δίκαιον. Συνέβη νὰ ζητοῦν πολλοὶ ταυτοχρόνως, ὅπως ἐγγραφοῦν νὰ ὁμιλήσουν ἐκ τῆς ἰδικῆς σας πτέρυγος. Ὁ ἀειμνήστος ὑπάλληλος ἐνέγραψε πρῶτον τὸν κ. Κατσίμπαν καὶ ἐν συνεχείᾳ τοὺς κ. κ. Σιαφλέκην, Κωνσταντάραν, Δεσποτόπουλον καὶ κατόπιν ὑμᾶς. Συνεπῶς ἡ ἐπίκρισίς σας καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀκριβής. Πρέπει νὰ εἶσθε βέβαιος ὅτι τὸ Προεδρεῖον δὲν ἔκαμε καμμίαν διάκρισιν.

Τρίτον: ὁ κ. Λύγνος ἐζήτησεν ἀπὸ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως ὅπως τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογίαν του. Ὅταν ὡμίλησεν ὁ κ. Ὑπουργός, ἐζήτησε κατόπιν νὰ ὁμιλήσῃ καὶ ὁ κ. Λύγνος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὸν λόγον διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς σύστασιν κ. κ. συναδέλφων, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπαγορεύσω εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ δεχθῇ μίαν σύστασιν καὶ νὰ ἀπαντήσῃ ἐπ' αὐτῆς. Νομίζω, κύριε συνάδελφε, ὅτι σήμερον τοιαύτην ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑρίσεις σας διὰ τὸ Προεδρεῖον εἶσθε τὸ ὀλιγώτερον αὐστηρὸς καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἄδικος.

Ε. Ζ α ν ν ῆ ς. Κύριε Πρόεδρε, ἡ μορφὴ ἡ διατυπωθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. συναδέλφου ἔναντι τῶν ὑπαλλήλων, εἶναι τελείως ἄδικος καὶ ἀπαράδεκτος. Διότι ταυτοχρόνως μὲ τὸν κ. συνάδελφον ἐζητήσαμεν πολλοὶ νὰ ἐγγραφῶμεν καὶ παρελείφθημεν.

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Α. Καμβύσης. Κύριε συνάδελφε, οὐδεμία μορφὴ εἶναι συνατὴ κατὰ τῶν ὑπαλλήλων. Ὑπάρχει ἐπίκρισις κατὰ τοῦ Προεδρείου. Ἐζήτησαν τὸν λόγον 6 συνάδελφοι ταυτοχρόνως. Πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ σειρὰ ἐγγραφῆς;

Σ. Ἡ λ ι ό π ο υ λ ο ς. Κύριε Πρόεδρε, τὸ ὀλιγώτερον ἦτο ὅτι ἐζητήσαμεν χθὲς ταυτοχρόνως πολλοί. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐνεγράφησαν πρῶτα οἱ ἄλλοι βουλευταὶ καὶ κατόπιν οἱ βουλευταὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀριστεράν.

Β. Π α π α ρ ρ η γ ό π ο υ λ ο ς. Δὲν εἶναι ἀληθὲς αὐτό.

Σ. Ἡ λ ι ό π ο υ λ ο ς. Ὁ κ. Παπαρρηγόπουλος ἂς ἀσχολῆται μὲ τὰ θέματα ποὺ τὸν ἐνδαφέρουν. Ὁ κ. Λύχνος ἐζήτησε χθὲς τὸν λόγον καὶ τοῦ ἐδόθη σήμερον διὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν τροπολογίαν του. Τὸ ἴδιον ἐκάμαμεν καὶ ἡμεῖς. Ὑπεβάλομεν τὴν τροπολογίαν μας καὶ ἐζητήσαμεν νὰ ὁμιλήσωμεν.

Α. Ἀ η δ ο ν ᾶ ς. Κύριε Πρόεδρε, ἀναφέρθην χθὲς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Χορτιάτη τῆς περιοχῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ὁποῖοι συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐκάησαν. Νομίζω ὅτι πρέπει καὶ δι' αὐτοὺς νὰ ληφθῇ μέριμνα καὶ παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅτι πρέπει νὰ μελετήσῃ τὴν περίπτωσιν.

Γ. Ἀ ρ ά π η ς. Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἔλλειπεν ὁ κ. Ὑπουργός, χθὲς τὴν νύκτα, θὰ τὸν παρεκάλουν νὰ μᾶς εἴπῃ διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ χωρίου Κομμένο, περιοχῆς Ἄρτης, τοῦ ὁπίσου οἱ κάτοικοι ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Συγκεκριμένως, μία ὁμὰς Γερμανῶν κομάντος εἰσῆλθεν εἰς τὸ χωρίον τὴν 13ην Αὐγούστου 1943, ὅπου ἀφοῦ διεπίστωσε τὴν ὕπαρξιν μιᾶς ὁμάδος ἀνταρτῶν εἰς τὸ χωρίον, ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ χωρίου, μετέβη εἰς Ἄρταν καὶ ἐπανῆλθε τὴν νύκτα τῆς 15—16 εἰς τὸ Κομμένον μὲ ἕνα ὁλόκληρον σύνταγμα Γερμανῶν στρατιωτῶν καὶ ἀφοῦ ἐκύκλωσαν τὸ χωρίον, οἱ κάτοικοί του συνελήφθησαν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξετελέσθη πρῶτος ὁ παππᾶς τοῦ χωριοῦ καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, 318 τὸν ἀριθμόν.

Δι' αὐτὴν τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ζητῶ ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ διευκρινίσῃ ἐὰν αὐτοὶ θὰ τύχουν τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις νὰ βοηθήσῃ διὰ τὴν κατασκευὴν μνημείου εἰς χωρίον αὐτὸ τὸ τελείως καταστραφέν.

Α. Δ ε ρ δ ε μ έ ζ η ς. Κύριε Πρόεδρε, ὁ συνάδελφος κ. Ἀράπης, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ —καίτοι ἔχει βεβαίως δικαίωμα— περὶ τῶν ὁμαδικῶν ἐκτελέσεων καὶ ἐξοντώσεως τῶν κατοίκων Κομμένου Ἄρτης, διότι δὲν εἶναι τῆς περιφερείας Ἠπείρου. Ἡ περίπτωσις τῶν ὁμαδικῶν ἐκτελέσεων τοῦ Κομμένου Ἄρτης καὶ τῆς κοινότητος Μουσιωτίτσης Ἰωαννίνων, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν τὴν 25ην Ἰουλίου 1943, ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν τμημάτων, εἶναι ἀπὸ τὰς ἀναμφισβητήτους περιπτώσεις ποὺ ὑπάγονται εἰς τὸν Νόμον καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔκαμον καὶ ἰδιαιτέραν μνείαν. Εἶναι τόσον γνωστὴ ἡ θυσία τῶν δύο αὐτῶν χωρίων τῆς Ἠπείρου, ὥστε δὲν χρειάζεται ἰδιαιτέρα ὁμιλία. Ἄλλας περιπτώσεις, δικαίας, ζητοῦμεν νὰ συμπεριλάβῃ ὁ νόμος.

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Α. Καμβύσης. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4. Ὁ κ. Βρανόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Δ. Β ρ α ν ό π ο υ λ ο ς. Κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοί, ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4 ἔχω νὰ κάμω τρεῖς ἀσημάντους παρατηρήσεις καὶ νὰ ὑποβάλλω καὶ σχετικὰς τροπολογίας. Ἡ πρώτη ἀφορᾷ τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 καὶ ζητῶ, ὅπως εἰς τὸ τέλος τῆς παραγρ. 1, μετὰ τὰς λέξεις «ἀγάμους ἀδελφὰς καὶ ἀδελφοὺς τοῦ θανόντος», νὰ προστεθῇ ἡ πρότασις «καὶ τούτων μὴ ὑπαρχόντων, νὰ περιέρχεται ἡ ὡς ἄνω ἀποζημίωσις εἰς τοὺς ἐγγάμους ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς αὐτοῦ ἢ ἐγγάμους υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν». Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ διευρυνθοῦν αἱ περιπτώσεις τῶν δικαιουμένων προσώπων, διότι ἄλλως δὲν θὰ πάρουν τίποτε οἱ δικαιοῦχοι. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν πρόκειται περὶ πολλῶν περιπτώσεων, δι' αὐτό, παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ τὴν κάμῃ ἀποδεκτήν.

Ἡ περίπτωσις ἀφορᾷ τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀφῆκαν ἐγγυτάτους συγγενεῖς ὅπως ἡ οἰκογένεια Ναχμία ἐκ Θεσσαλονίκης, τῆς ὁποίας ἐξετελέσθησαν 63 μέλη. Δὲν ἄφησαν συγγενεῖς καὶ ὀρθὸν εἶναι νὰ κληθοῦν οἱ ἔγγαμοι ἀδελφοὶ ἢ ἀδελφαὶ ἐφ' ὅσον καλοῦνται οἱ ἄγαμοι καὶ δὲν ὑπάρχουν πλησιέστεροι συγγενεῖς.

Ἐπίσης, ἡ δευτέρα τροπολογία μου ἔχει οὕτω: Ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ διωχθέντος προσώπου, τὸ ποσὸν τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως ὁρίζεται εἰς δραχμὰς 35.000 δι' ἕκαστον ἀπωλέσαν τὴν ζωήν του πρόσωπον, καταβάλεται δὲ τοῦτο εἰς τοὺς κατὰ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους του μέχρι καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἢ ἐκ πλαγίου (ἀδελφοί).

Ἡ τρίτη τροπολογία, τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω, σκοπὸν ἔχει τὴν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν τῶν στερηθέντων τῆς προσωπικῆς των ἐλευθερίαν ὡρισμένων Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ λοιπῆς διαταγῆς τῶν ναζιστικῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Ἡ προτεινομένη τροπολογία ἔχει οὕτω: Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου 4 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως: «Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ διωχθὲν πρόσωπον ἐστερήθη τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐν Ἑλλάδι (σύλληψις, φυλάκισις, περιορισμὸς εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως, περιορισμὸς εἰς γκέτο, ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας ἢ τοὺς τόπους τῆς ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητός του, πρὸς ἀποφυγὴν συλλήψεως ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν ἀρχῶν εἰς ἐκτέλεσιν διαταγῆς στηριζομένης εἰς φυλετικὰ μέτρα διωγμοῦ) τὸ ποσὸν τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως ὁρίζεται εἰς δραχμὰς (100) δι' ἕκαστον μῆνα στερήσεως τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας καὶ δι' ὁλόκληρον τὸν χρόνον ταύτης. Μέρος χρόνου ἔλαττον τοῦ μηνός, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν».

Εἴπομεν, κ. Πρόεδρε, ὅτι σκοπὸς τοῦ σχεδίου Ν.Δ. δὲν εἶναι ἡ ὑλικὴ ἱκανοποίησις, ἀλλὰ ἡ ἠθικὴ τοιαύτη. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ζητοῦν ἀποζημίωσιν χρηματικήν, ζητοῦν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν.

Ι. Τ ο ύ μ π α ς. Κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 4 ἔχει 7 παραγράφους καὶ διὰ νὰ μὴ συζητοῦμεν μίαν ἑκάστην κεχωρισμένως, ἔχω 4 τροπολογίας ἀναφερομένας εἰς διαφόρους παραγράφους, τὰς ὁποίας παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ ἀναπτύξω συγχρόνως διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἀρτιότητα τοῦ ἄρθρου. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀφορᾷ τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ἄρθρου 4 καὶ ἀφορᾷ τὴν διατύπωσιν τῆς χήρας μητρός. Ἡ μήτηρ, ὅμως, ἔχει τὴν ἰδιότητα τῆς μητρὸς πάντοτε καὶ πάντως. Μία μητέρα, ἡ ὁποία διεζεύχθη συμφώνως πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ σχεδίου Ν.Δ. δὲν περιλαμβάνεται. Νομίζω, ὅτι αὐτὸ οὔτε δίκαιον οὔτε ὀρθὸν εἶναι. Δέον ἑπομένως νὰ διαγραφῇ ἡ λέξις χήρας, διότι εἴτε χήρα εἴτε διαζευγμένη εἶναι πάντοτε Μητέρα.

Δεύτερον, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ συνηγορήσω διὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ βαθμοῦ κληρονομίας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπέφερεν ὡρισμένας τροποποιήσεις καὶ ἐπεξέτεινε τὸν βαθμὸν συγγενείας μέχρι Βου βαθμοῦ. Διὰ τῆς τροπολογίας μου ζητῶ νὰ ἐπεκταθῇ μέχρι τοῦ Δου ἢ ἐὰν τοῦτο δημιουργῇ μεγάλην αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαιούχων, ὥστε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Βου βαθμοῦ καὶ ἐκ πλαγίου, ὥστε νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν οἱ ὄντως ἐλάχιστοι τὸν ἀριθμὸν δικαιοῦχοι.

Ἡ τρίτη τροπολογία μου ἀφορᾷ τὴν παράγραφον Β', δηλαδὴ ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους ὁρίζονται τὰ τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας. Θὰ ἐπεθύμουν ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς στερήσεως ἐλευθερίας νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τὰ ἀκόλουθα: Ἡ ἔννοια τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας εἶναι εὐρυτάτη καὶ δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὴν σύλληψιν καὶ εἰς τὸν ἐγκλεισμὸν εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ εἰδικῶς Ἕλληνες Ἰσραηλῖται, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς κατ' αὐτῶν γενικῆς καταδιώξεως λόγῳ φυλῆς καὶ Θρησκείας ἀπώλεσαν καθ' ὁλοκληρίαν τὴν προσωπικήν των ἐλευθερίαν ἀναγκασθέντες πρὸς ἀποφυγὴν βεβαίας συλλήψεώς των, ἐκτοπίσεώς των, καὶ θανατώσεώς των, νὰ ἐγκαταλείψουν ἅπαντες τὸν τόπον διαμονῆς των καὶ νὰ κρυφθῶσιν εἴτε εἰς τὰ Βουνὰ εἴτε εἰς καταφύγια εἰς τὰς πόλεις, στερηθέντες οὕτω ἐλευθερίας, κινήσεως, ἐπαγγελματικῆς ἀπασχολήσεως, οἰκιακῆς διαβιώσεως, ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν των καθηκόντων καὶ ἀδυναμίαν νὰ ζητήσουν τὴν προστασίαν τῶν νόμων τῆς χώρας. Ἐπίσης ἔχω μίαν τελευταίαν τροπολογίαν ἀφορῶσαν πολλοὺς ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι συνελλήφθησαν, ἐφυλακίσθησαν ἐπὶ ὀλίγους μῆνας καὶ εἶτα ἐξετοπίσθησαν καὶ ἠναγκάσθησαν ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον 2ετίαν καὶ πλέον νὰ παραμείνουν μακρὰν τῶν οἰκογενειῶν των νὰ ὑποβληθοῦν εἰς διπλᾶ ἔξοδα συντηρήσεώς των καὶ τῶν οἰκογενειῶν των. Θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ἡ ὁποία εἶναι δικαιοτάτη.

Ε. Αβέρωφ - Τοσίτσας (Υπουργ. Εξωτερικών). Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι θά είναι χρήσιμον νά καθορίσω τήν κυβερνητικήν θέσιν έπί ωρισμένων ζητημάτων καί ίδίᾳ έπ' αὐτῶν τά ὁποῖα ἔθεσαν οἱ κ. συνάδελφοι.. Δέν θά ἀρνηθῶ ὅτι τά ὑποστηριχθέντα ἔχουν μίαν βάσιν. Ἄλλωστε καί οἱ κ. συνάδελφοι, οὐδέποτε θά ὑπεστήριζαν ἀβάσιμα πράγματα. Εἶμαι ὅμως ὑποχρεωμένος νά εἴπω, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ἀποδεχθῶ τά ὑποστηριχθέντα ὑπό τῶν κ. συναδέλφων, διά τούς ἑξῆς λόγους, οἱ ὁποῖοι, νομίζω, ὅτι θά γίνουν δεκτοί ἀπό τό Σῶμα. Πρῶτον, ἀπό ἀπόψεως ἐπεκτάσεως τοῦ κληρονομικοῦ, ἄς εἴπωμεν δικαιώματος. Ἐδῶ δέν πάμε νά δημιουργήσωμεν κληρονομικόν δικαίωμα, ὥστε νά ἐρευνήσωμεν ποῖοι ἔχουν κληρονομικόν δικαίωμα κατά τόν Αστ. Κώδικα καί οἱ πρέπει νά κάμωμεν. Καί ἡμεῖς συμφωνοῦμεν μέ τήν νομικήν σκέψιν. Ἐδῶ ὅμως πάμε νά δώσωμεν ἕνα δοθέν εἰς τούς ὑποστάτας ἀπό τόν φόβον ἀτυχημάτων, τόν ψυχολογικόν κλονισμόν. Τόν ψυχικόν κλονισμόν, κύριοι, τόν ὑπέστησαν τά πρόσωπα τά ὁποῖα συνέζησαν κατά τήν ἐποχήν ἐκείνην μαζύ μέ τόν παθόντα καί ἦσαν τά πρόσωπα αὐτά, ἡ γυναῖκα, τά παιδιά καί οἱ γονεῖς. Δι' αὐτό κάμνομεν τήν διάκρισιν αὐτήν εἰς τήν οἰκογένειαν. Θά παρακαλέσω τούς κ. συναδέλφους, νά ἀποδεχθοῦν τήν ἔννοιαν αὐτήν, ἡ ὁποία εἶναι καί ἡ ἠθικῶς, δέν θά εἴπω σωστή, ἀλλά ἡ ὀρθοτέρα. διότι καί ἡ ἰδική των ἄποψις ἔχει μίαν βάσιν. Πολύ περισσότερον κατηγορηματικός θά εἶμαι εἰς τό θέμα τό ὁποῖον ὑπεστήριξεν ὁ κ. Βρανόπουλος μέ μεγάλην θέρμην, ὅπως ἐπίσης καί ὁ κ. Τούμπας καί ὁ κ. Θεοδοσιάδης. Τό ζήτημα τῶν κρυμμένων Ἰσραηλιτῶν. Ἀφήνω ὅτι παντοῦ ἐζητήθη τό στοιχεῖον τῆς συλλήψεως καί ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἕνα κριτήριον, ἀλλά ἄς πάρωμεν πρακτικῶς τό θέμα. Πρῶτον, δέν εἶναι νοητόν νά κάμωμεν διάκρισιν μεταξύ Ἰσραηλιτῶν καί μή Ἰσραηλιτῶν κατοικούντων ἐν Ἑλλάδι. Δέχομαι τήν ἄποψιν τοῦ κ. Βρανοπούλου, ὅτι οἱ διαφυγόντες Ἰσραηλῖται εἶχον ὅλοι τους στερηθῆ τῆς ἐλευθερίας των, ἀλλά, κύριοι, ἐάν ὅλοι οἱ Ἕλληνες δέν ἦσαν κρυμμένοι ἀσφαλῶς ἦσαν πολυαριθμότεροι οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἠσθάνοντο τόν κίνδυνον ἐξοντώσεως. Διότι οἱ μέν Ἰσραηλῖται ἦσαν αἱ ὀλίγαι αὐταί χιλιάδες, αἱ ὁποῖαι ἐβιώχθησαν ἐνῶ οἱ Ἕλληνες ἦσαν τά 8 ἑκατομμύρια, οἱ ὁποῖοι ἀντελαμβάνοντο ὅτι ἐκινδύνευον καί ἐκρύπτοντο. Ἀλλοίμονον ἐάν ἀποδεχθῶμεν τήν ἔννοιαν αὐτήν καί ἀλλοίμονον ἐάν τήν ἀποδεχθῶμεν κατά τήν πρᾶξιν τῶν κ. συναδέλφων, νά μή ὑπάρχῃ δηλαδή οἰκονομική ἐπιβάρυνσις ἀλλά νά δώσωμεν ἕνα ἑκατοστάρικο.

Τά δικαστήρια θά ἦσαν μεστά αἰτήσεων τοιούτων ἀποράσεων. Διότι —ἄς εἴμεθα ὀλίγον πραγματισμένοι— διά ποῖον λόγον ὁ Ἰσραηλίτης ἤ ὁ Ἕλλην θά ζητήσῃ νά ἔχῃ αὐτό τό πιστοποιητικόν; Διά νά ἔχῃ τήν ἠθικήν ἱκανοποίησιν καί διά νά ἔχῃ ἕνα πιστοποιητικόν ἀνά χεῖρας, τό ὁποῖον θά τοῦ ἐπιτρέψῃ κάτι νά ἀντλήσῃ ἐξ ἄλλων πηγῶν ἀργότερον. Δι' αὐτό πλεῖστοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐκρύβησαν, θά θελήσουν νά ἔχουν εἰς τήν τσέπην των αὐτό τό πιστοποιητικόν καί θά πλημμυρίσουν τά δικαστήρια μέ αὐτάς τάς αἰτήσεις. Πέραν αὐτοῦ, ἔρχομαι εἰς ἕνα πρακτικόν ἐπιχείρημα, νομίζω ὀγκολιθικόν, ἀλλά εἰς ἕνα ἐπιχείρημα ἐντελῶς εἰδικῆς φύσεως. Ἄλλο ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας τοῦ φυλακισμένου καί ἄλλο τοῦ κρυμμένου. Διετέλεσα φυλακισμένος. Διετέλεσα εἰς στρατοπεδόν συγκεντρώσεως καί διετέλεσα καί παράνομος ἐν Ἰταλίᾳ. Ὡς παράνομος δέν ἠσθάνθην τήν στέρησιν τῆς ἐλευθερίας, διότι ὑπῆρχον ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μέ συνανεστρέφοντο, μᾶς ἐβοήθησαν καί βεβαίως εἴχες τόν φόβον μήπως συλληφθῇς, ἀλλά ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ βαθμός τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας δέν εἶναι δυνατόν νά συγκριθῇ, εἶναι ἕνα πρός ἑκατόν. Μολονότι θά ἤθελα νά εἶμαι εὐχάριστος εἰς τούς κ. συναδέλφους, δέν δύναμαι νά ἀποδεχθῶ αὐτήν τήν τροποποίησιν.

Ι. Τούμπας. Διά τήν χήραν μητέρα;

Ε. Αβέρωφ — Τοσίτσας (Υπ. Εξωτερικών). Διά τήν χήραν μητέρα, ἐάν εἶναι διαζευγμένη, δέχομαι νά μή τό διαγράψω. Δά τό ζήτημα τῶν ἐκτοπίσεων ἔγω τήν ἰδίαν ἀπάντησιν, τήν ὁποίαν βλέπω διά τό ζήτημα τῶν κρυμμένων, διότι τότε πλεῖστοι Ἕλληνες θά παρουσιασθοῦν, οἱ ὁποῖοι θά εἴπουν: ἐγώ ἐξετοπίσθην οἰκειοθελῶς μέν, ἀλλά εἰς τήν πραγματικότητα ἐξ ἀνάγκης, διότι ὁ τάδε καί ὁ τάδε μέ εἰδοποίησαν ὅτι ἐπρόκειτο νά συλληφθῶ καί ἐξετοπίσθην. Δέν θά εὕρωμεν ἄκρην, κ. συνάδελφε.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Περιλαμβάνονται καί οἱ εἰς δεύτερον γάμον ἐλθοῦσαι κατά τόν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως;

Ι. Τούμπας. Ἡ ἰδιότης τῆς μητρός, κ. συναδελφε, δέν παύει.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Ἐάν ἦλθεν εἰς δεύτερον γάμον, ἐξ οἱουδήποτε λόγου, περιλαμβάνονται καί αὐταί; Αὐτό ἐρωτῶ.

Ε. Αβέρωφ — Τοσίτσας (Υπ. Εξωτερικών). Μητέρα ἤτο. Ἐάν θέλετε, διά νά προλάβω τάς ἀγορεύσεις, ὑπάρχει μία τροπολογία, ἡ ὁποία προτείνει ὅπως εἰς τό τέλος τῆς περιόδου τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 4 προστεθῇ ἡ φράσις: «οὐδενός τούτου ὑπάρχοντος, καταβάλλεται εἰς τούς ἀδελφούς ἐπίσης κατ' ἰσομοιρίαν». Αὐτήν τήν πρότασιν τήν δέχομαι, διότι μέ βεβαιώνου, ὅτι ἀφορᾷ ἕνα πρόσωπον, ἀλλά καί ἐάν δέν μέ ἐβεβαίωναν, εἶναι βέβαιον ὅτι ἀφορᾷ ἐλαχιστότατον ἀριθμόν, διότι εἶναι σχεδόν ἀδύνατον ὁ ἔγγαμος νά μή εἶχε κάποιους ἄλλους μαζί του καί συνεπῶς τό νά ἐξακριβωθοῦν οἱ πάντες, εἶναι πολύ δύσκολον καί δέχομαι ὅτι ἀφορᾷ περιπτώσεις μετρουμένας εἰς τά δάκτυλα τῶν χειρῶν. Δι' αὐτό, διά νά ἀπορύγω τάς ἀγορεύσεις, ἡ προπλογία αὐτή τῶν κ.κ. Βρανοπούλου, Ζορμπᾶ, Μανέντη κλπ. γίνεται καί αὐτή δεκτή.

Θά μοῦ ἐπιτρέψητε, ἐπειδή διά τῆς τροπολογίας αὐτῆς ἀνέφερα νά ἀπορύγωμεν ἀγορεύσεις, νά διατυπώσω καί πάλιν τήν πάσα πολύ θερμήν παράκλησιν, νά μή ἀγορεύσωμεν ἄνευ λόγου, διά νά τελειώσωμεν τό σχέδιον Ν. Δ., τό ὁποῖον πολύ μᾶς ἐκύρωσε.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ὁ κ. Μπατρίνης ἔχει τόν λόγον.

Α. Μπατρίνος. Κύριε Πρόεδρε, ἐνομολογήθη παγίως καί ὑπό τῆς Βουλῆς καί ὑπό τῆς Ἐπιτροπῆς μας καί ἐγένετο ἀποδεκτόν ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν, ὅτι ἡ νομοθετική ἐξουσία ἔχει ὄχι μόνον δικαίωμα, ἀλλά καί ὑποχρέωσιν νά ἐπιλαμβάνεται καί νά θεσμοθετῇ ἀπό ἐμπρόσω τό δίκαιον, ἔστω καί εἰς ἕνα ἄτομον.

Ἐάν τό ἄτομον αὐτό δέν δύναται δι' ἄλλης ὁδοῦ νά εὕρῃ τό δίκαιόν του. Ἡ τροπολογία τήν ὁποίαν ὑποβάλλω, κ. Πρόεδρε, πρέπει νά τό τονίσω ὅτι εἶναι ἐπώνυμος καί ἀφορᾷ ἕνα καί μόνον ἄτομον καί τό ὁποῖον θηλῶ ὅτι δέν εἶναι καί πολιτικός μου φίλος. Θά σᾶς ἀναγνώσω τήν βεβαίωσιν τοῦ Δημάρχου Κατερίνης τί ἀναφέρει διά τό πρόσωπον αὐτό, καί διά τήν τραγικότητα τῆς περιπτώσεώς του. Ἡ βεβαίωσις ἀναφέρει τά ἑξῆς: (ἀναγινώσκει). Προσθέτω, κ. Πρόεδρε, καί ἐγώ ἕνα ἀκόμη πραγματικόν γεγονός καί διαβεβαιῶ ὑπευθύνως τήν Ἐπιτροπήν ὅτι ἐκτός τῶν σφαιρῶν τάς ὁποίας ἐδέχθη ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἀπό τό ἐκτελεστικόν ἀπόσπασμα, ἐδέχθη καί τήν χαριστικήν βολήν ὑπό τοῦ Γερμανοῦ Ἀξιωματικοῦ. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀποτελεῖ, κ. Πρόεδρε, μοναδικόν φαινόμενον δι' ὁλόκληρον τήν Ἑλλάδα καί σπάνιον φαινόμενον, πιθανόν δι' ὁλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα. Ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐξετελέσθη ὑπό τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, ἐδέχθη διά τῆς χαριστικῆς βολῆς καί εἶχε τήν τύχην νά διασωθῇ, ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι ζῶν νεκρός καί δέν δικαιοῦται ἀποζημιώσεως. Γνωρίζω τήν περίπτωσιν καί σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι πρόκειται περί ψυχικοῦ ράκους, τό ὁποῖον περιφέρεται εἰς τόν δρόμον, δέν ἔχει νά φάγῃ καί νομίζεις ὅτι εἶναι σκιά. Νομίζω ὅτι ἀπό τά 900 ἑκατομ. τά ὁποῖα θά λάβουν οἱ δικαιοῦχοι ὡς ἀποζημίωσιν, εὐχαρίστως θά δώσουν ἀπό ἕνα λεπτόν διά τό ἄτομον αὐτό τό ὁποῖον ἐπαναλαμβάνω εἶναι ἐπώνυμον διά νά λάβῃ καί αὐτό τήν μικράν ἀποζημίωσιν τῶν 35.000 δραχμῶν, ὥστε νά ἐπιβιώσῃ καί ἐπιζήσῃ. Διά τούς λόγους αὐτούς, προτείνω τήν ἑξῆς τροπολογίαν τήν ὁποίαν καί παρακαλῶ, τόν κ. Ὑπουργόν, ὅπως ἀποδεχθῇ. Ἡ τροπολογία μου ἔχει ὡς ἑξῆς (ἀναγινώσκει).

Γ. Πρίφτης. Κύριε Πρόεδρε, τό ἄρθρον 4 ἐπαναφέρει ὑποχρεωτικῶς εἰς τήν μνήμην τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τήν διεξαχθεῖσαν εὐρυτάτην συζήτησιν ἐπί τῆς ἀρχῆς τοῦ πα-

ρόντος σχεδάου Ν.Δ., ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὕψος καὶ τὴν ἐπάρκειαν τοῦ ποσοῦ τῶν ἀποζημιώσεων. Καὶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, νὰ ἐπικαλεσθῶ σημερινὸν δημοσίευμα τῆς Κυβερνητικῆς Ἐφημερίδος «Καθημερινὴ» σχετικῶς μὲ τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς Τουρκίας αἴτησιν ἀποζημιώσεως 200 ἑκατομ. δολλαρίων τῶν ἐν Γερμανίᾳ παθόντων Τούρκων ὑπηκόων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πολέμου. Διερωτᾶται μάλιστα καὶ πολὺ ὀρθῶς ἡ Ἐφημερὶς αὕτη, πῶς εἶναι δυνατὸν ἡ μὴ συμμετασχοῦσα τοῦ πολέμου Τουρκία, νὰ ζητῇ τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεως διὰ παθόντας ὑπηκόους της ἐν Γερμανίᾳ καὶ πόσοι ἦσαν αὐτοὶ οἱ ὑπήκοοί της ὥστε νὰ διεκδικῇ ἐννεαπλάσιον ποσὸν ἀποζημιώσεως ἐκείνου τοῦ ὁποίου ἐλάβομεν ἡμεῖς, διὰ τὰ θύματα τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς διώξεως. Τὸ δημοσίευμα αὐτὸ ἔχει ὡς ἑξῆς (ἀναγινώσκει).

Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπαναλάβω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀνέφερον καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχεδίου Ν.Δ., ὅτι δηλαδὴ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν 35.000 δραχμῶν, εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἰδικῶν μας ἐπιχειρημάτων καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν λεχθέντων. Ἐν τούτοις, παρὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν γενόμενα δεκτά, ἡ διαρκὴς τάσις ἐκ μέρους του εἶναι ἡ συμπίεσις τῶν πλαισίων καὶ τῶν κατηγοριῶν καὶ ἤδη καταβάλλεται προσπάθεια περιορισμοῦ εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μικρότερον ἀριθμὸν δικαιούχων τῶν διαφόρων κατηγοριῶν, πρᾶγμα ποὺ ἀποδεικνύει τὰς βασίμους αἰτιάσεις μας διὰ τὸ ὕψος τοῦ ἐπιτευχθέντος ποσοῦ. Ἕνα δεύτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω, εἶναι ὁ ἀπαράδεκτος διαχωρισμὸς τῶν ὁμήρων εἰς ὁμήρους στρατοπέδων συγκεντρώσεως ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν περιπτώσεων. Βεβαίως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἐκ τῶν ἀποσταλέντων ὡς ὁμήρων εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως ἐξωτερικοῦ, καὶ μάλιστα τὰ εἰδικὰ στρατόπεδα ἐξοντώσεως, μόνον τὸ 13ο)ο περιεσώθη. Ἀλλὰ ἐξ ἴσου εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι 5 1)2 μῆνες ὁμηρίας εἰς Ἑλληνικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως μὲ τὰς γνωστὰς συνθήκας τοποθετήσεως τῶν κρατουμένων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς κλοῦβες, βαγόνια ἢ δεμένους ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων τῶν Γερμανῶν, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον τρομεροὶ εἰς σωματικὸν ἄλγος καὶ ψυχικὴν ἀγωνίαν ἀπὸ κράτησιν εἰς στρατόπεδα ἐξωτερικοῦ κατὰ διάστημα ἕξη μηνῶν. Νομίζω ὅτι ἡ διάκρισις αὐτὴ μεταξὺ ὁμήρων οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὸν ἴδιον διώκτην, εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον κρατήσεως καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ πρέπει, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ δεχθῇ τὴν πρότασίν μας, καταργήσεως τῆς ἀνίσου αὐτῆς μεταχειρίσεως καὶ θαρραλέα τὸ Κράτος νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιδοτήσεως ἐκ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῆς γερμανικῆς ἀποζημιώσεως διὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν καὶ αἱ περιπτώσεις αὐταὶ ἐὰν δὲν ἐπαρκέσῃ τὸ ποσὸν τὸ ληφθησόμενον ὑπὸ τῆς Γερμανίας, ὅπως πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ γίνῃ.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Διὰ τὸ θέμα τῆς αἰτήσεως τῆς Τουρκίας ἔχω νὰ εἴπω, ὅτι δὲν γνωρίζω ἐὰν ὑπεβλήθη, ἀλλὰ καλλίτερον εἶναι ν' ἀναμένωμεν τὸ ἀποτέλεσμα διὰ νὰ κάμνωμεν κριτικήν.

Γ. Πρίφτης. Καὶ ἡ σύστοιχος ἐνέργεια δὲν βλάπτει.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἔχω πολλὰς ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐπισημαίνω ἐπίσης τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωσα, ὅτι αἱ 35.000 δρχ. εἶναι τὸ ἥμισυ τῶν ὅσων ἔλαβον οἱ παθόντες Γερμανοί. Ἐὰν ἡμεῖς ἔχομεν περιορίσει τὰς περιπτώσεις ἀποζημιώσεως εἰς ἐκείνας τὰς περιπτώσεις ποὺ ἀπεζημίωσαν οἱ Γερμανοί, θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ δώσωμεν πολὺ περισσότερα καὶ τῶν 70.000 δρχ.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παρατήρησιν ἔχω νὰ εἴπω τὰ ἑξῆς: Βεβαίως δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ ὅτι εἰς ἴσην μοῖραν ἦσαν οἱ ἔγκλειστοι εἰς στρατόπεδα ἐσωτερικοῦ μὲ τοὺς ὁμήρους εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δὲν εἶχε κανεὶς ποῦ νὰ ἀκουμπήσῃ καὶ ποῦ ν' ἀπευθυνθῇ. Ἐδῶ εἶχε ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν οἰκογένειάν του καὶ γνωρίζετε, ὅτι μὲ τὸ αἴσθημα ἀλληλεγγύης, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ Ἕλλην, κάθε συγγενής, καὶ κάπως μακρυνὸς ἀκόμη, προσπαθοῦσε νὰ βοηθήσῃ τὸν ἔγκλειστον συγγενῆ του. Ὑπάρχει ὁπωσδήποτε μία διαφορὰ μεταξὺ ἐκείνων ποὺ ἐκρατήθησαν ἐδῶ καὶ δι' αὐτὸ θὰ ἐπιμείνω.

Κ. Μανιαδάκης. Κύριε Πρόεδρε, ἡ παράγραφος 4 τοῦ συζητουμένου ἄρθρου, ἀναφέρει τὰ ἑξῆς (ἀναγινώσκει). Δηλαδὴ ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ δικαιοῦχος τῆς ἀποζημιώσεως, τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως ἀποσβέννυται διὰ τὴν χήραν κλπ. συγγενεῖς. Ἔχω ὅμως ὑπ' ὄψιν μου περίπτωσιν ἀφορῶσαν Ἀξιωματικὸν συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ὁδηγηθέντα εἰς Γερμανίαν, ὁ ὁποῖος καὶ διέμεινεν ἀρκετὸν χρόνον εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως, προσεβλήθη ἡ ὑγεία του ἐκ τῶν κακουχιῶν καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀπελευθερωθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Πατρίδα, ἀπέθανε, λόγῳ τῶν κακουχιῶν. Καὶ ἐνῷ ὑπάρχει τὸ στοιχεῖον τῆς συλλήψεως, τῆς κρατήσεως καὶ τοῦ θανάτου, ἡ χήρα δὲν δικαιοῦται τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς. Θέτω ὑπ' ὄψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ἂς τὴν ἐξετάσῃ μετὰ προσοχῆς καὶ ἂς ἀποφασίσῃ ὅ,τι νομίζει.

Κ. Δεσποτόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ἀναμφισβητήτως ἡ παράγραφος 4 ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀστικοῦ κώδικος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κληρονομικὴν διαδοχήν. Καὶ βεβαίως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ τοῦτο, ἀλλὰ ἐδικαιολόγησε τὴν παράγραφον αὐτὴν μὲ μίαν ἰδικήν του ἄποψιν καὶ ἐπιχειρηματολογίαν. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ ἀστικὸς κῶδιξ, ὁρίζων τὴν κληρονομικὴν διαδοχήν, δὲν καθορίζει ταύτην αὐθαιρέτως, ἀλλὰ βάσει κριτηρίων καὶ πείρας αἰώνων. Ἐὰν τὸ λέγω αὐτό, τὸ λέγω διὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν χορηγεῖται ἀποζημίωσις εἰς τὸν πατέρα παθόντος δικαιούχου, καθ' ὃν χρόνον σύζυγος καὶ τέκνα, παραλλήλως ἀποζημιοῦνται κατ' ἰσομοιρίαν.

Αὐτὸ εἶναι μία ἀπομάκρυνσις ἐκ τῶν παγίως κρατούντων καὶ χρήζει διορθώσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δίδομεν καὶ εἰς τὸν πατέρα, διότι ἐνδεχομένως θὰ τὸν συνετήρει ὁ παθὼν θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι ἡ νομικὴ ὑποχρέωσις τῶν τέκνων πρὸς συντήρησιν τῶν γονέων βασίζεται ἐπὶ ὡρισμένων προϋποθέσεων. Πρώτη προϋπόθεσις νὰ ἔχῃ πρὸς τοῦτο τὴν δυνατότητα τὸ παιδὶ καὶ δεύτερον οἱ γονεῖς νὰ εἶναι ἐνδεεῖς. Αἱ προϋποθέσεις ὅμως αὐταὶ δὲν μνημονεύονται εἰς τὸ συζητούμενον ἄρθρον.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀναπηρίας ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου δικαίωμα ἀποζημιώσεως λόγῳ θανάτου τοῦ ἀναπήρου μόνον ἐὰν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐξ αἰτίας τῆς ἀναπηρίας καὶ ἐντὸς ὡρισμένου χρόνου. Ἐὰν ὁ θάνατος τοῦ ἀναπήρου ἐπῆλθεν ἐξ ἄλλης αἰτίας, δὲν δικαιοῦνται ἀποζημιώσεως οἱ οἰκεῖοι του. Τοῦτο εἶναι ἄδικον διότι ἐὰν ὁ θανὼν δὲν ἦτο ἀνάπηρος, ἀσφαλῶς ἄλλως θὰ συνετήρει ἑαυτὸν καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του. Συνεπῶς ὑπάρχει κεκτημένον δικαίωμα τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ παραγνωρίσωμεν. Ὡς εἶναι λοιπὸν διατετυπωμένον τὸ ἄρθρον τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἐξαιροῦνται καὶ διὰ τὴν ἐξαίρεσιν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει δικαιολογητικὴ βάσις.

Γ. Παπαευθυμίου. Κύριε Πρόεδρε μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ διατυπώσω ὡρισμένας σκέψεις μου ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διατυπώσεως τῆς παραγράφου 4. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν θεωρεῖ τὴν διατυπουμένην ἄποψιν ὡς στοιχεῖον κληρονομικὸν τοῦ θανόντος καὶ ὀρθῶς, ἀλλὰ ὡς χρηματικὴν ἱκανοποίησιν λόγῳ ψυχικῆς ὀδύνης εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ θανόντος. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως τίθεται τὸ θέμα δὲν πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ κύκλου τῶν προσώπων ποὺ διαγράφει τὸ ἄρθρον. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ διατυπωθῇ τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν μητέρα. Θὰ πρέπει δηλαδὴ νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅτι ἡ μητέρα θὰ δικαιοῦται τῆς ἀποζημιώσεως καὶ ἂν ἀκόμη ὁ σύζυγος καὶ πατὴρ τοῦ θανόντος εὑρίσκεται ἐν ζωῇ. Σχετικῶς ἔχω κάμει τὴν ἑξῆς διατύπωσιν. Ἐν περιπτώσει δηλαδὴ θανάτου τοῦ διωχθέντος προσώπου τὸ ποσὸν τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως 35.000 δραχμ. δι' ἕκαστον ἀπωλέσαν τὴν ζωήν του πρόσωπον, καταβάλλεται κατ' ἰσο-

μοιρίαν εἰς τὸν σύζυγον ἢ τὴν σύζυγον κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου του εἰς τὰ τέκνα τοῦ παθόντος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ μὴ τούτων κλπ. (ἀναγιγνώσκει).

Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ ἡ Ἐπιτροπή, δεχθοῦν τὴν διατύπωσιν αὐτήν, νομίζω ὅτι βίβεται ἡ καλλιτέρα καὶ ὀρθοτέρα λύσις.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἡ ἐντύπωσίς μου κ. συνάδελφε εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου πράγματος.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Ὑπάρχει οὐσιώδης διαφορά.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Πλατῆς.

Γ. Πλατῆς. Κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 4 προβλέπεται ἡ τήρησις τῆς σειρᾶς τῶν δικαιούχων προσώπων. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν εἰς αὐτὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ θανόντος, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι δικαιοῦχοι.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Τὸ ἐδέχθην αὐτό.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἡλιόπουλος.

Σ. Ἡλιόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ἡ παράγραφος 1 καθορίζει τὸν τρόπον τῆς κατανομῆς τῆς ἀποζημιώσεως τῶν 35.000 δραχμῶν. (Ἀναγιγνώσκει). Ἐὰν λοιπὸν δεχθῶμεν τὴν λύσιν αὐτὴν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς διανομῆς τῶν 35.000 δραχμῶν εἰς δέκα πρόσωπα.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Δὲν διαλοῦμεν διὰ τοὺς ἐγγόνους.

Σ. Ἡλιόπουλος. Πάντως γίνεται διανομὴ κατ' ἰσομοιρίαν συζύγων τέκνων καὶ γονέων.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ναί.

Σ. Ἡλιόπουλος. Νομίζω ὅτι κατὰ πρῶτον λόγον θὰ πρέπει νὰ ἀποζημιωθοῦν ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα καὶ ἐὰν αὐτοὶ δὲν ὑπάρχουν, τότε προχωροῦμεν εἰς τοὺς ἄλλους.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ὑπεστήριξεν ὁ κ. Δεσποτόπουλος καὶ ὑπὸ μιαν ἄλλην ἀπόλογον μορφὴν καὶ ὁ κ. Μανιαδάκης. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἠμπορούσαμεν νὰ ἀπονείμωμεν τὴν δικαιοσύνην εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς μὲ τὸν ζυγὸν τοῦ φαρμακείου. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἐφικτὸν εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἡ ἄποψις, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζετε δέχομαι ὅτι εἶναι ὑποστηρίξιμος, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἡ ἄποψις τοῦ σχεδίου Ν. Δ. εἶναι ὑποστηρίξιμος ἐπίσης. Διότι πλείστας ὅσας περιπτώσεις ἔχομεν πατρὸς καὶ μητρός, οἱ ὁποῖοι συνετηροῦντο ἀπὸ τὸ τέκνον των καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἔθιμα συνέζων μὲ τὸ τέκνον των. Διότι εἶναι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν ὑποστάντων τὸν μεγαλύτερον ψυχικὸν κλονισμόν. Ἴσως - ἴσως περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν μικρὰ καὶ δὲν ἀντελήφθησαν τὸ δρᾶμα, ἐνῶ ὁ πατέρας ἐπόνεσε διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ τέκνου του.

Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι καὶ ἡ ἄποψίς σας ὑποστηρίζεται, ὑποστηρίζεται ὅμως καὶ ἡ ἄποψις τοῦ σχεδίου Ν. Δ., ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ, ὅπως εἶπον νὰ χρησιμοποιήσω τὸν ζυγὸν τοῦ φαρμακείου εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς. Δι' αὐτὸ λυποῦμαι ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ εὕρω τὴν ἀπόλυτον δικαιοσύνην εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις.

Διὰ τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξεν ὁ κ. Μανιαδάκης, τὸ ὁποῖον ὑπὸ κάποιαν μορφὴν συγγενεύει — διότι εἶμαι θέσαις ὅτι ἡ συγκεκριμένη περίπτωσις, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ἐν νῷ ὁ κ. Μανιαδάκης εἶναι σωστὴ — ἔχω νὰ εἴπω τὸ ἑξῆς: Φαντασθῆτε πόσοι Ἕλληνες κρατηθέντες ἐπ' ὀλίγον καὶ θανόντες ἔκτοτε μέχρι σήμερον, θὰ παρουσιάσουν πιστοποιητικά, ὅτι ἀπέθανον συνεπείᾳ τῆς συλλήψεως. Κατὰ τὴν γνώμην μου σχεδὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ εἴπουν ὅτι τὸ προσφιλές μας πρόσωπον συνελήφθη, ἐβάρη ἀνηλεῶς καὶ ἐκ τοῦ βαρμοῦ ἔπαθε τὴν τάδε νόσον ἐξ ἧς καὶ ἀπέθανε. Δὲν δύναμαι λοιπὸν ν' ἀποδεχθῶ τὴν τροπολογίαν, διότι θὰ κινδυνεύσω ἀντὶ νὰ θεραπεύσω νὰ κάμω ἀδικίας.

Σ. Ἡλιόπουλος. Συμφωνῶ μαζί σας, κ. Ὑπουργὲ καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἶναι παράλογος ἡ ἀξίωσις. Ἀλλὰ ἡ πραγματικότης μᾶς λέγει ὅτι εἰς τὴν πρώτην σειρὰν εὑρίσκεται ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα. Καὶ ὅτι πέραν τοῦ ψυχικοῦ μέρους ὑπάρχει καὶ μία οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις, ἡ ὁποία θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀξιοποιηθῇ. Ἐὰν καταναλωθῇ εἰς 5—6 δικαιούχους τότε θὰ καταλήξῃ εἰς ἀσήμαντον βοήθημα.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Νὰ σᾶς φέρω ἕνα παράδειγμα. Ἠξεύρω συγκεκριμένην περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ δίκαιον θὰ ἦτο νὰ ἀποκλεισθοῦν ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα καὶ νὰ τὰ πέρουν ὅλα οἱ γονεῖς. Διότι τὰ τέκνα εὐποροῦν, ἡ μητέρα δὲ δὲν ἀξίζει νὰ πάρῃ διὰ πολλοὺς λόγους οἱ δὲ γονεῖς ἔχουν ἐγκαταλειφθῇ. Τὸ δίκαιον θὰ ἦτο νὰ πάρουν μόνον οἱ γονεῖς.

Σ. Ἡλιόπουλος. Ἡ διατύπωσις τοῦ ἐδαφίου 2 τῆς παραγράφου ἀφήνει ἕνα κενόν. (Ἀναγινώσκει). Εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ἦτο ἄγαμος ἀλλὰ νὰ μὴ εἶχε παιδιὰ καὶ νὰ ἀπέθανεν ἡ σύζυγος. Νὰ ἦτο δηλαδὴ χήρος.

Γ. Παπαευθυμίου. Ἡ περίπτωσις αὐτὴ καλύπτεται ἀπὸ τὸ πρῶτον ἐδάφιον.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν) Δὲν καλύπτεται.

Σ. Ἡλιόπουλος. Περαιτέρω λέγετε κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἡ ἀποζημίωσις θὰ καταβάλετε εἰς τὸν ἐπιζῶντα τατέρα καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος, ἡ ἀποζημίωσις κατανέμεται μεταξὺ τῆς ἐπιζώσης μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ θύματος. Ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι θέτομεν εἰς μίαν δυσμενῆ θέσιν τὴν μητέρα ἐν συγκρίσει μὲ τὸν πατέρα, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε τὸ ἀντίθετον νὰ συμβαίνῃ διότι ἡ μήτηρ συνήθως εὑρίσκεται χωρὶς περιουσίαν καὶ εἶναι οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρα.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Εἰς τὸν πατέρα βίβεται ὁλόκληρος ἡ ἀποζημίωσις, διότι συνήθως ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ζοῦν πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας.

Σ. Ἡλιόπουλος. Καὶ τέλος ἔχω τὴν ἑξῆς γενικὴν παρατήρησιν. Νομίζω ὅτι ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως εἰς ἓν πρόσωπον, θὰ ἔπρεπε, τοῦ προσώπου τούτου μὴ ὑπάρχοντος ἡ ἀποζημίωσις νὰ περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους τούτου καὶ τοὐλάχιστον εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ παιδιά του.

Α. Δερδεμέζης. Εἰς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 4 ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: (ἀναγινώσκει τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 4). Ὅπως γνωρίζετε κ. Ὑπουργὲ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἁμάχου πληθυσμοῦ σύνταξιν λαμβάνουν μόνον οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν ἄνω τῶν 25ο/ο. Νομίζω ὅμως ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ τύχουν τοῦ ἐπιδόματος τούτου καὶ οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν μικροτέραν τοῦ 25ο/ο, τοὐλάχιστον οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν ἀπὸ 15ο/ο καὶ ἄνω, διότι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ οὐδὲν ἔλαβον μέχρι σήμερον ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ ἐρχόμεθα τώρα καὶ τοὺς στεροῦμεν καὶ αὐτοῦ τοῦ μικροῦ ἐπιδόματος, τὸ ὁποῖον λαμβάνουν ὅσοι συνέβη νὰ ἔχουν μεγαλυτέραν ἀναπηρίαν. Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀναπηρίαν μεγαλυτέραν τοῦ 25ο/ο καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν λαμβάνουν σύνταξιν. Εἶναι ἡ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκρίθη ὅτι ἰδία αὐτῶν ὑπαιτιότητι κατέστησαν ἀνάπηροι. Καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν θὰ λάβουν τὸ ἐπίδομα τοῦτο. Νομίζω κ. Ὑπουργὲ ὅτι αὐτὸ εἶναι ἄδικον καὶ θὰ πρέπει νὰ λάβωμεν κάποιαν πρόνοιαν καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

Α. Θεοδοσιάδης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς κ. Πρόεδρε, ἀπαντῶν εἰς τοὺς συναδέλφους κ.κ. Τούμπαν καὶ Βρανόπουλον σχετικῶς μὲ τὴν καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς κατὰ τὸν ἀστικὸν κώδικα κληρονόμους τοῦ παθόντος μέχρι 4ου βαθμοῦ ἠρνήθη νὰ δεχθῇ πᾶσαν ἐπέκτασιν. Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν του τοὺς Ἰσραηλίτας τοὺς ὁποίους ἔχω ἐν νῷ ἐγὼ καὶ διὰ τοὺς ὁποίους αὐτὴν τὴν στιγμὴν κυρίως ἐνδιαφέρομαι. Θὰ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὰ ναζιστικὰ μέτρα κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου ὥστε ἡ κατ' αὐτῶν δίωξις νὰ λάβῃ τὴν μορφὴν τῆς γενοκτονίας, καὶ ἐπομένως δυσκόλως εὑρίσκονται συγγενεῖς 1ου καὶ 2ου βαθμοῦ. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα αὐτὸ ὥστε νὰ μὴ μείνουν ἀναποζημίωτοι ὡρισμένοι πολῖται καὶ ἔχουν τὴν πικρίαν ὅτι τὸ Κράτος τοὺς ἠδίκησεν. Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπεκταθῶμεν περαιτέρω διότι ἡ σύμβασις εἰς

τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀναφέρεται εἰς τοὺς οἰκείους. Ἀλλὰ ποῖος κ. Ὑπουργὲ δύναται νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ οἰκείου τὸν συγγενῆ μέχρι καὶ τοῦ 4ου βαθμοῦ;

Περαιτέρω παρακαλῶ καὶ ἐγὼ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Δερδεμέζη τὴν σχετικὴν μὲ τὸν ὑποβιβασμὸν τῆς ἀναπηρίας εἰς 10ο/ο. Εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ὁ κ. Δερδεμέζης ἀνέφερεν ἔχω νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο: Ὅτι μετὰ τὴν πάροδον τόσων ἐτῶν εἰς πολλὰς περιπτώσεις συνέβη ἡ ἀναπηρία νὰ ὑποβιβασθῇ ἀπὸ 30 καὶ 40ο/ο εἰς 15ο/ο καὶ 10ο/ο λόγῳ τῆς λαβούσης χώραν ἐν τῷ μεταξὺ θεραπείας. Θὰ πρέπει οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ τύχουν τοῦ βοηθήματος τούτου ἂν μὴ ἐξ ὁλοκλήρου τοὐλάχιστον κατὰ ἓν ποσοστὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἔρχομαι τώρα εἰς ἓν ἄλλο θέμα. Ὁμολογῶ ὅτι μὲ στενοχώρησε ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἡ ἀφορῶσα τὴν ἔννοιαν τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας. Νομίζω καὶ ἐγὼ ὅτι ὡς στέρησις ἐλευθερίας θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ πᾶσα περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἀποφύγῃ τὴν σύλληψίν του καὶ τὸν βέβαιον θάνατον ἐκρύπτετο εἰς ξένην οἰκίαν ἢ εἰς τὰ βουνὰ ἢ εἰς σπήλαια ἢ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ. Νομίζω ὅτι δὲν θὰ εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς συμβάσεως τῆς Βόννης ἐὰν δὲν θεωρήσωμεν ὅτι ἐστερήθησαν τῆς ἐλευθερίας των καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχω ἐν νῷ τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ ἀποφύγουν, τὴν σύλληψίν των, ἠναγκάσθησαν νὰ κρύπτωνται εἰς τὰς οἰκίας χριστιανῶν φίλων καὶ δὴ εἰς ὑπογείους καὶ ἀνηλίους χώρους, ἀπωλέσαντες τὴν ὑγείαν των. Δὲν ἐστερήθησαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐλευθερίας των; Θὰ πρέπει κ. Ὑπουργὲ νὰ ληφθῇ ἓν εἰδικὸν μέτρον διὰ τὴν περίπτωσιν τῶν Ἰσραηλιτῶν διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι διὰ τὴν πρωτοφανῆ δίωξιν ἐκείνων ἐδέχθησαν οἱ Γερμανοὶ νὰ καταβάλουν τὰ ὅσα θὰ καταβάλουν διὰ τῆς συμβάσεως τῆς Βόννης.

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ὁ κ. Θεοδοσιάδης μὲ πολλὴν θέρμην καὶ πολλὰ ἐπιχειρήματα καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν καὶ σήμερον, ὑπεστήριξε καὶ πάλιν τὸ θέμα τῶν κρυμμένων Ἰσραηλιτῶν. Δὲν νομίζω ὅτι ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε εἰς ὅσα εἶπον ἤδη. Καὶ νομίζω, ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ μὲ κάνουν νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν ἄρνησίν μου. Ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη τὴν στιγμὴν αὐτὴν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσω εἰς μίαν φρᾶσιν τοῦ κ. Θεοδοσιάδη, φρᾶσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σύμβασις τῆς Βόννης ἀφορᾷ κυρίως τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἂς εἶναι βέβαιος καὶ ὁ κ. Θεοδοσιάδης καὶ οἱ Ἰσραηλῖται καὶ οἱ μὴ Ἰσραηλῖται, ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει ἐπαρκῆ ἐντιμότητα καὶ σοβαρότητα, ὥστε ἐὰν ἡ σύμβασις ἀφεώρα κυρίως Ἰσραηλίτας θὰ ἐστέρει τῆς ἀποζημιώσεως τοὺς ἄλλους καὶ θὰ ἔδιδε μόνον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἀλλὰ ἡ σύμβασις δὲν ἀφορᾷ κυρίως τοὺς Ἰσραηλίτας, πολὺ περισσότερον δὲν ἀφορᾷ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἔχω ἀπτὰς ἀποδείξεις περὶ τούτου. Ἀνέφερον κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τῆς ὁλομελείας, ὅτι ἡ Ὀλλανδία ἔλαβεν ἀποζημίωσιν δι' αὐτὰς τὰς περιπτώσεις, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν μεταξὺ 115—120 ἑκατομμύρια μάρκα, δηλαδή, τὴν ἰδίαν μὲ ἡμᾶς. Ἀπωλέσθησαν ἐκεῖ Ἰσραηλῖται ὑπερβαίνοντες σαφῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν 250.000, ἐνῷ ἡμεῖς ἀπωλέσαμεν 63.000. Καὶ ἐδόθη τὸ ἴδιον ποσὸν καὶ εἰς τὰς δύο χώρας.

Ἀντιστρόφως, εἰς τὴν Νορβηγίαν ἀπωλέσθησαν ὄχι περισσότεροι τῶν 3 χιλ. Ἰσραηλιτῶν. Ἐν τούτοις, ἡ Νορβηγία ἔλαβε κατ' ἀναλογίαν πολὺ περισσότερα, διότι ἔλαβε 60 ἑκατομ. μάρκα. Συνεπῶς, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπόδειξις ὅτι ἡ σύμβασις δὲν ἀφορᾷ τοὺς Ἰσραηλίτας. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ προβῶ εἰς τὴν διευκρίνισιν αὐτήν, διότι ἀποτελεῖ θέμα τιμῆς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τὰ χρήματα αὐτὰ νὰ ἐδίδοντο εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐὰν ἀφεώρων κυρίως αὐτούς. Νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι αὐτὸ θὰ ἐπράττομεν ἀδιστάκτως. Καὶ νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι θὰ ἐλέγομεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅτι λυπούμεθα ἀλλ' ἡ σύμβασις ἀφορᾷ τὴν κατηγορίαν αὐτήν. Ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν ἀφορᾷ τὴν κατηγορίαν αὐτήν. Καὶ δι' αὐτὸ γίνεται ἡ κατανομή, ἡ ὁποία γίνεται.

Α. Θεοδοσιάδης. Κύριε Ὑπουργέ, ἐὰν ἐπιμένω εἶναι διότι ἔζησα τὸ δρᾶμα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς καὶ διότι σεῖς ὡμολογήσατε ὅτι ἐκ τῶν τριῶν λόγων διώξεως οἱ δύο πρῶτοι ἀφοροῦν τοὺς Ἰσραηλίτας Ἕλληνας. Ἐπίσης συνηγορῶ ὡς πρὸς τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν φυλακισθέντων ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ παρακαλῶ νὰ μὴ ἀποκλεισθοῦν τῆς ἀποζημιώσεως οἱ φυλακισθέντες ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ ἑξάμηνον, διότι τὰ μαρτύρια τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἤρχισαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς φυλακίσεως.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθετήματος δὲν εἶναι νὰ παράσχῃ ἀποζημίωσιν εἰς τὰ θύματα τοῦ Ναζισμοῦ, ἀλλὰ μίαν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν καὶ ἑπομένως τὰ κριτήρια δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος περὶ κληρονομικῆς διαδοχῆς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἔρχομαι νὰ κάμω ὡρισμένας παρατηρήσεις. Κατὰ πρῶτον δὲν πρέπει νὰ γίνεται διάκρισις μεταξὺ πατρὸς καὶ μητρός. Ὁ πόνος τῆς μητρὸς ἐὰν δὲν ἦτο μεγαλύτερος ἦτο ἴσος τοὐλάχιστον μὲ τὸν πόνον τοῦ πατρὸς καὶ ἑπομένως δὲν πρέπει νὰ ἔρχεται ἡ μήτηρ ἐπικουρικῶς, μὴ ὑπάρχοντος πατρός. Δευτέρα παρατήρησις εἶναι ἡ ἑξῆς: Τὰ κριτήρια ποὺ ἐθέσατε δὲν δικαιολογοῦν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ βοηθήματος εἰς τοὺς κατιόντας τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, μὴ ὑπαρχόντων κατιόντων πρώτου βαθμοῦ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀφίνετε τὰ κριτήρια τοῦ νόμου καὶ δέχεσθε τὰ κριτήρια τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἐὰν ἐπιμείνητε εἰς τὴν διάταξιν, ἀνακύπτει τὸ ἑξῆς ζήτημα. Ἐὰν ὑπάρχουν σύζυγος καὶ τέκνα καὶ ἓν ἐκ τῶν τέκνων ἀπεβίωσεν, ἀποκλείονται τὰ τέκνα τοῦ ἀποβιώσαντος υἱοῦ, δηλαδὴ τὰ ἐγγόνια ἢ θὰ λάβουν τὴν μερίδα τοῦ θανόντος; Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ διατυπωθῇ ἡ διάταξις ὅτι «οἱ κατιόντες τοῦ δευτέρου βαθμοῦ δικαιοῦνται νὰ λάβουν τὴν μερίδα τοῦ μὴ ὑπάρχοντος ἀνιόντος αὐτῶν».

Ε. Ἀβέρωφ-Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Νομίζω, ὅτι ἔχετε δίκαιον καὶ παρακαλῶ νὰ διατυπώσητε τὴν τροπολογίαν σας.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Περαιτέρω, κ. Ὑπουργέ, ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν γονέων ἐὰν δεχθῆτε τὴν ἐξίσωσιν πατρὸς καὶ μητρὸς τὸ 2ον ἐδάφιον τῆς παραγράφου 1 εἶναι περιττόν. Τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἔλθουν εἰς τὴν περίπτωσιν ποὺ δὲν ὑπάρχουν γονεῖς. Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ διαγραφῇ ἡ διάταξις καὶ νὰ τεθῇ: «Τούτων δὲ μὴ ὑπαρχόντων εἰς τοὺς κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς».

Ε. Ἀβέρωφ-Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Εἶναι τὸ ἴδιον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ διατύπωσίς σας εἶναι ἁπλουστέρα.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Μίαν ἀκόμη παρατήρησιν, κ. Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τοῦ ποσοστοῦ ἀναπηρίας. Θέλω νὰ ἐρωτήσω εἰς ἣν περίπτωσιν ὑπάρχει ἤδη γνωμάτευσις τῆς Ἀνωτάτης Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσοστὸν ἀναπηρίας θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἢ θὰ παραπεμφθοῦν οἱ παθόντες εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Νόμου 2466.

Τέλος ὑποστηρίζω ἐκθύμως καὶ ὁλοψύχως τὴν δικαιοτάτην τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὁ κ. Μπατρῖνος περὶ τῶν ἐκτελεσθέντων ποὺ ἐδέχθησαν καὶ τὴν χαριστικὴν βολὴν ἀκόμη καὶ ἐσώθησαν ἀπὸ θαῦμα. Ἔχομεν εἰς τὰ Καλάβρυτα τρία τραγικὰ θύματα ποὺ ἐσώθησαν μὲν ἀλλὰ εἶναι ζωντανοὶ νεκροί.

Λ. Μπουρνιᾶς. Κύριε Πρόεδρε, πρὶν ἀναπτύξω κατατεθεῖσαν τροπολογίαν μου, τὴν ὁποίαν γνωρίζω ὅτι ὁ κύριος Ὑπουργὸς δὲν θὰ δεχθῇ, θεωρῶ χρέος μου νὰ ὑποστηρίξω τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Μπατρίνου τροπολογίαν. Κατηγοροῦντο ἄλλοτε Βουλαὶ καὶ Κυβερνήσεις διὰ φωτογραφίας ποὺ ἔθεταν εἰς ψηφιζομένους νόμους. Μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία ἡ φωτογραφία αὐτὴ νὰ ἀποτελέσῃ τιμὴν καὶ διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθῇ ἐπωνύμως ἐκεῖνος ὁ Ἕλλην, ὁ ὁποῖος ἐπέζησε τῆς βολῆς τοῦ Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἡ περίπτωσις πρέπει νὰ μᾶς συγκινήσῃ καὶ νὰ μὴ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ συνέπειαι, τὰς ὁποίας τυχὸν θὰ ἔχῃ, διότι θὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἀποδοχὴ τῆς

τροπολογίας τίτλον τιμῆς καὶ διὰ τὸ Σῶμα καὶ διὰ τὸν Ὑπουργόν. Καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν τροπολογίαν μου. Γνωρίζω τὰς ἀντιλήψεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ περὶ ἀδυναμίας διευρύνσεως τῶν περιπτώσεων παροχῆς τοῦ βοηθήματος. Ἡ περίπτωσις, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω ἀφορᾷ ἐλαχίστους δημοσίους ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι διὰ πράξεις πατριωτικὰς ἐφυλακίσθησαν μὲ ποινὰς πέραν τοῦ ἑξαμήνου, παρέμειναν ὅμως εἰς τὰς φυλακὰς ὀλιγώτερον τοῦ ἑξαμήνου. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἐπανεξετάσῃ τὴν περίπτωσιν καὶ νὰ δεχθῇ τὴν τροπολογίαν μου, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ ἐλαχίστων προσώπων.

Ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν διάταξιν τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ πατρός, νομίζω ὅτι δικαιολογητικὸς λόγος τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τῶν ἐγγυτέρων συγγενῶν εἶναι ὅτι ἡ περιουσία τοῦ πατρὸς ἀποτελεῖ δημιούργημα κοινῆς προσπαθείας τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μελῶν τῆς οἰκογενείας. Δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀποζημιώσεως διὰ λόγον ψυχικῆς ὀδύνης.

Ε. Ζαννῆς. Ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου 4, ἔχω, κ. Πρόεδρε, νὰ κάμω τὰς ἀκολούθους συντόμους παρατηρήσεις.

Εἰδικώτερον ἐπὶ τῆς παραγράφου 1 ὀφείλω νὰ σημειώσω τὴν μειονεκτικὴν θέσιν εἰς ἣν τοποθετεῖται ἡ γυναίκα εἴτε ὡς σύζυγος, εἴτε ὡς μητέρα.

Δὲν θὰ ἐπικαλεσθῶ τὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα, οὔτε τὰ θρησκευτικά, τὰ ὁποῖα ἀνέφεραν οἱ προλαλήσαντες ἐμοῦ συνάδελφοι, θὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν βιολογίαν καθ' ἣν οἱ ἄρρενες ἔχουν ὑποχρεώσεις κυρίως πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα.

Καὶ ἐκπλήττομαι, κ. Πρόεδρε, διότι ἡ ἀγαπητὴ εἰς πάντας ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, κ. Τσαλδάρη, δὲν διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἄνισον μεταχείρισιν τῆς γυναίκας εἴτε ὡς μητέρας εἴτε ὡς συζύγου.

Καὶ μίαν ἀκόμη, κ. Πρόεδρε, παρατήρησιν ἐπὶ τῆς παραγράφου 2 τῆς ἀφορώσης τὸ ποσοστὸν τῆς ἀναπηρίας. Διὰ νὰ μὴ ἐπαναλάβω ὅσα ἤδη ἐλέχθησαν συντάσσομαι μὲ τὴν ἄποψιν τοῦ συναδέλφου κ. Δερδεμέζη, καὶ συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς μειώσεως τοῦ ποσοστοῦ ἀναπηρίας εἰς 10—15 τὸ πολὺ τοῖς ἑκατόν. Τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον τὸ ποσοστὸν ἀναπηρίας ἐπηρεάζει ἄλλοτε ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος, τὸ ὁποῖον ἤσκησεν ὁ παθών.

Θ. Δεσύλλας. Κύριε Πρόεδρε, λυποῦμαι, διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν συνεφώνησε μὲ τὴν τροπολογίαν τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξαν οἱ κ.κ. Βρανόπουλος, Τούμπας καὶ Θεοδοσιάδης.

Νομίζω, ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ κυρίως τοῦ Ἑβραίους, διότι ἡ Γερμανία δὲν κατέλαβε τὴν Ἑλλάδα διὰ λόγους κοσμοθεωρίας.

Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι τὰ θύματα τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνέρχονται εἰς 60 χιλιάδας ἐνῷ κατ' ἄλλας πληροφορίας ἀνέρχονται εἰς 120 χιλιάδας.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὸν ἀριθμὸν τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν 60 χιλ. τότε ἐκ τῶν 900 ἑκατομμ. ἀναλογοῦν διὰ τοὺς Ἑβραίους 300 ἑκατομμ.

Ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον προβλέπεται ὅτι διὰ τοὺς Ἑβραίους θὰ διατεθοῦν 54 ἑκατομμ. ἐνῷ ἂν γίνῃ δεκτὴ ἡ τροπολογία θὰ διατεθοῦν 120 ἑκατομμ.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ δρᾶμα τῶν Ἑβραίων κατὰ τὴν κατοχὴν ἦτο ἀπερίγραπτον καὶ δι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ τύχουν κάποιας ἰδιαιτέρας μερίμνης.

Θὰ σᾶς ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τοὺς Ἑβραίους τῆς Κερκύρας, οἱ ὁποῖοι 4 χιλ. περίπου ἀφοῦ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ παραμείνουν ἐπὶ 2ήμερον εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως τοὺς ὡδήγησαν κατόπιν εἰς τὴν σφαγήν. Ὅπως ἀνέφερον προλαλήσαντες συνάδελφοι, ὁλόκληραι οἰκογένειαι 15 μελῶν καὶ πλέον ἐξηφανίσθησαν. Δι' αὐτὸ, νομίζω, ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ ἰσχύσῃ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν ἔχουν κληρονόμους.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι κατεδιώχθησαν ἐκρύβησαν καὶ κατεστράφησαν. Ὅπως, ἐπίσης, εἶναι γεγονὸς ὅτι προσέφερον ὑπηρεσίας. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἐξετάσῃ καλλίτερον τὸ θέμα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Ἑβραίων καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν κληρονόμων καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τὰς ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας ἐκρύπτοντο.

Ι. Ζίγδης. Κύριε Ὑπουργέ, εἰς τὴν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 ὑπάρχει μία λέξις κακόηχος «ἡ χήρα».

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Διεγράφη.

Ι. Ζίγδης. Κύριε Ὑπουργέ, βάσει τῆς παρ. 6 ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα διὰ τοὺς κληρονόμους τῶν ὁμήρων, ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπέθανον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Νομίζω, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ τοὺς στερήσωμεν αὐτῆς τῆς οἰκονομικῆς ἀποζημιώσεως. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δίδονται καὶ ἠθικαὶ ἀμοιβαί, δι' αὐτὸ παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργόν, νὰ διαγράψῃ τὴν παράγρ. 6.

Ε. Σαββόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχουν δύο δεσμεύσεις διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν παροχῶν. Ἡ μία προέρχεται ἐκ τῆς συμβάσεως καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων.

Βεβαίως ἀπὸ τὴν δέσμευσιν τῆς συμβάσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ ξεφύγωμεν, διότι πρόκειται περὶ διεθνοῦς συμβάσεως. Ἀπὸ τὴν δέσμευσιν ὅμως τῶν χρημάτων εἶναι δυνατὸν μὲ ἕνα καλλίτερον χειρισμὸν τοῦ ποσοῦ νὰ ἱκανοποιήσωμεν καὶ ἄλλας κατηγορίας θυμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν περιλαμβάνονται ὅπως εἶναι οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν κάτω τῶν 25ο)ο.

Ἡ Ἕνωσις τῶν Ἑλλήνων Ὁμήρων, τῆς ὁποίας εἶμαι ἐπίτιμος Πρόεδρος, ὑπολογίζει, ὅτι θὰ ἔχωμεν περίσσευμα 153 ἑκατομμ. καὶ οὕτω εἶναι δυνατὸν νὰ ἱκανοποιηθοῦν καὶ οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν κάτω τῶν 25ο)ο, ὅπως ἐπίσης καὶ ἄλλαι μεμονωμέναι περιπτώσεις, ὅπως ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἀνέφερεν ὁ συνάδελφος κ. Μπατρῖνος καὶ θὰ εἶναι τίτλος τιμῆς διὰ τὴν ἐπιτροπὴν νὰ περιλάβῃ τοιαύτης κατηγορίας ἄτομα εἰς τὰς ἀποζημιώσεις.

Ὁ συνάδελφος, κ. Θεοδοσιάδης, ὑπεστήριξε τὴν ἄποψιν, ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἀποζημίωσις καὶ εἰς τοὺς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ἐκρύπτοντο, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, καὶ διότι τὸ ποσὸν δὲν ἐπαρκεῖ καὶ διότι οἱ Ἑβραῖοι αὐτοὶ θὰ ἀποζημιωθοῦν ὡς κληρονόμοι.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς καταδικασθέντας ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τύχουν ἀποζημιώσεως, διότι ὑπάρχει καταδίκη των ἀπὸ τὰ στρατοδικεῖα, νομότυπος καὶ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ δικαίου πολέμου ποὺ ἀποκλείει τὴν ἀποζημίωσιν, πρέπει νὰ τύχουν τοὐλάχιστον ἠθικῆς δικαιώσεως.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ὁ κ. Μπακόπουλος, ἔχει τὸν λόγον.

Ν. Μπακόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Μπατρῖνος ἐπεσήμανε μίαν περίπτωσιν ἴσως μοναδικὴν εἰς τὴν ἱστορίαν ὄχι μόνον τῆς χώρας μας, ἀλλὰ καὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν κατοχὴν οἱ Γερμανοὶ ἔφεραν πρὸ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος 9 Ἕλληνας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Γεώργιον Σαπέραν κάτοικον Καστοριᾶς, ὁ ὁποῖος κατέπεσεν ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος ὑποστὰς πολλὰ τραύματα. Εἶχε τὴν τύχην ὅταν ὑπέστη τὴν χαριστικὴν βολήν, νὰ ἀποστρακισθῇ ἡ σφαῖρα ἀπὸ τὸ κρανίον του καὶ κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος καὶ τῆς ἀφίξεως τῶν ἐντεταλμένων διὰ τὴν ἀποκομιδὴν καὶ ταφὴν τῶν νεκρῶν, κατώρθωσε συρόμενος νὰ φύγῃ καὶ ζῇ σήμερον πραγματικὸν ράκος.

Ἡ τροπολογία συνίσταται εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἀποζημιώσεως ποὺ παρέχεται δι' ὅλους τοὺς νεκροὺς θύματα τῶν Γερμανῶν.

Κύριε Πρόεδρε, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ νεκρός. Εἶναι ἕνα ράκος περιφερόμενον, χωρὶς πόρον ζωῆς, διότι δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐργασθῇ.

Τάσσομαι μὲ τὴν ἄποψιν τὴν ὑποστηριχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Μπουρνιᾶ ὅτι διὰ τὸ πρωτοφανὲς τῆς περιπτώσεως καὶ ὡς παράδειγμα νὰ περιληφθῇ ἐπωνύμως ὡς δικαιοῦχος ἀποζημιώσεως. Τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ τιμὴν διὰ τὴν Βουλὴν καὶ παράδειγμα δι' ὅλους.

Ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς σχετικὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ ἄλλου παρεμφεροῦς θέματος, εἶπεν ὅτι ἐὰν πρόκειται περὶ μιᾶς προσωπικῆς ἀδικίας, ἐπιβάλλεται ἡ ἱκανοποίησις τοῦ ἀδικηθέντος ἐπωνύμως ἀντὶ τῆς κατὰ περίφρασιν ἱκανοποιήσεως.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ στεγάσεως τῶν παραπηγματούχων ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας ἔλαβε παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς μας τὸ εὔσημον τῆς γενναιότητος, διότι ἐδέχθη τὴν ἐπανεγκατάστασιν πτωχῶν παραπηγματούχων εἰς τοὺς νέους οἰκισμούς. Ἤθη ἐπικαλοῦμαι τὴν γενναιότητα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀκόμη καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης του πρὸς ἕνα διακινδυνεύσαντα τὴν ζωήν του χάριν τοῦ Ἔθνους. Ἡ διατύπωσις τῆς τροπολογίας ἔχει ὡς ἑξῆς (ἀναγινώσκει).

Α. Μ π ο υ ρ ν ι ᾶ ς. Θὰ πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «ἢ καὶ πᾶς ἄλλος τῆς αὐτῆς περιπτώσεως».

Ε. Α β έ ρ ω φ - Τ ο σ ί τ σ α ς (Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Μὲ κίνδυνον νὰ ἀποσπάσω ἀντὶ τοῦ εὐσήμου τῆς γενναιότητος ποὺ ἀπέσπασεν ὁ συνάδελφός μου, τὴν μομφὴν τῆς ἐλλείψεως γενναιότητος, καὶ παρὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου κ. Μπουρνιᾶ νὰ μὴ διασθῶ νὰ λάβω θέσιν, θὰ λάβω θέσιν καὶ θὰ εἰπω, ὅτι δὲν δέχομαι τὴν τροπολογίαν. Εἶναι δέβαια θέμα Σώματος, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὴν δέχομαι καὶ δὲν τὴν δέχομαι διότι ὑπάρχουν πολλαὶ ἄλλαι συμπαθεῖς περιπτώσεις.

Μὴ νομίζετε, ὅτι ἡ περίπτωσις τοῦ κ. Λύχνου δὲν εἶναι ἐκτάκτως συμπαθής. Πρόκειται περὶ προσώπου πενομένου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα, διότι δὲν εἶχε τὴν νόμιμον ἡλικίαν διὰ νὰ ἐπιλέξῃ, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐπέλεξε τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα, ἐγκαταλείψας τὴν ὑπηκοότητα τῶν γονέων του καὶ τοῦτο εἰς χρόνον ἀνύποπτον, καὶ συνεπῶς θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς συγκινῇ ἡ πρᾶξις αὐτή, ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀνατάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, οἱ 300 βουλευταὶ νὰ βάλωμεν ἀπὸ 100 δραχμὰς διὰ νὰ συγκεντρωθοῦν 30.000 καὶ νὰ τὰς δώσωμεν εἰς τὸ τόσον συμπαθὲς καὶ ἄξιον τιμῆς πρόσωπον τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἀλλὰ μὴ μοῦ ζητεῖτε νὰ βάλω ἐπώνυμον διάταξιν, προσωπικήν, ἡ ὁποία θὰ δημιουργήσῃ αἴσθημα βαθυτάτης πικρίας εἰς ἄλλας εἰδικὰς περιπτώσεις. Λυποῦμαι ἀλλὰ ἀποφασίσατε σεῖς. Ἐγὼ δὲν τὸ ἀποφασίζω. Λυποῦμαι διότι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀντιδικῶ πρὸς συναδέλφους τοὺς ὁποίους ἰδιαιτέρως τιμῶ. Εἶναι θέμα πεποιθήσεων καὶ δὲν εἶναι θέμα ὑπαχωρήσεως.

Εἰς τὸ θέμα τοῦ κ. Δερδεμέζη καὶ ἄλλων συναδέλφων, οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριξαν τὸ 25 ο)ο, φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἐκεῖ δὲν θὰ εἶμαι γενναιόδωρος. Εἰς τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἀναπηρίας εἶναι προφανὲς ὅτι κάπου πρέπει νὰ σταματίσωμεν εἰς κάποιον ἀριθμόν.

Δέχομαι τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Δερδεμέζη, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει 24 ο)ο δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἀποκλεισθῇ. Ἀλλὰ ἐὰν ἐλέγαμεν 15 ο)ο τότε ἐκεῖνος ποὺ ἔχει 14 ο)ο θὰ ἐλέγαμεν ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἀποκλεισθῇ.

Ὁ κ. Ζαννῆς ὑπεστήριξε τὴν ἰδίαν ἄποψιν μὲ μεγάλην ἱκανότητα, ὅπως πάντα καὶ εἶπεν ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μὲ 50 ο)ο ἀναπηρίαν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐργάζωνται, ἐνῶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι μὲ 25 ο)ο ἀναπηρίαν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐργάζωνται. Αὐτὴ ἡ ὀρθὴ παρατήρησις τοῦ κ. Ζαννῆ, ἡ ὁποία ἔχει τόσον περισσότερον κῦρος, καθ' ὅσον εἶναι ἰατρός, ἀποδεικνύει πόσον δυσχερὲς εἶναι νὰ ὁρῇ κανεὶς τὴν ἀπόλυτον δικαιοσύνην. Ἐὰν ἕνας ἄνθρωπος μὲ 100 ο)ο ἀναπηρίαν ποὺ ἔχασε τὰ δύο του πόδια ἦτο χειροτέχνης, οὗτος δύναται νὰ ἐργάζεται κανονικῶς. Ἐνῶ ἀντιθέτως ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ μὲ 25 ο)ο ἀναπηρίαν ποὺ εἶναι τις ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν. Καὶ ἐπειδὴ κάπου πρέπει νὰ σταματήσωμεν, παρακαλῶ νὰ μὴ ἐπιμείνετε, διότι πρέπει νὰ ἐξυπηρετηθοῦν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔπαθον μεγαλυτέραν ἀναπηρίαν καὶ ὄχι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔπαθον μικράν.

Θὰ ἐδεχόμην τὸ ἑξῆς ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ὁ κ. Σαββόπουλος, στηριζόμενος εἰς ἀριθμούς, τοὺς ὁποίους τοῦ ἔδωσεν ἡ Ὁμοσπονδία τῶν ἀναπήρων, εἶπεν ὅτι θὰ μᾶς περισσεύσουν 150 ἑκατομμύρια δραχμαί, τὰ ὁποῖα ὁ νόμος προβλέπει διὰ τὴν προσαύξησιν. Ἐὰν θέλετε, δέχομαι νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐὰν περισσεύσουν χρήματα, ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτοῦ θὰ διατεθῇ ἕνα ποσὸν διὰ νὰ πάρουν ἀντίστοιχον ἀποζημίωσιν καὶ οἱ ἀνάπηροι μέχρι 15—25 ο)ο. Τοῦτο ὅμως γίνεται ἀφοῦ ἐξασφαλίσωμεν καλύτερον τὰς βαρυτέρας. Αὐτὸ τὸ δέχομαι.

Α. Δ ε ρ δ ε μ έ ζ η ς. Ἂς εἴπωμεν καὶ ἕνα.

Π. Ο ἰ κ ο ν ο μ ί δ η ς. Κύριε Πρόεδρε, ἀποκρούω πάσας τὰς προτάσεις τῶν κ. συναδέλφων αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν διεύρυνσιν τοῦ κύκλου τῶν δικαιουμένων προσώπων καθ' ὅσον τυχὸν ἀποδοχὴ αὐτῶν ἔστω καὶ ἐν μέρει θὰ ὡδήγει εἰς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς ἀποζημιώσεως. Πάντως δέον νὰ τύχουν τὰ ἐγγύτατα πρὸς τοὺς ἐκτελεσθέντας πρόσωπα διότι ταῦτα ὄντως ὑπέστησαν τὴν ψυχικὴν κατάβλιψιν καὶ οὐχὶ οἱ δεύτεροι συγγενεῖς. Τὰ περιλαμβανόμενα ἐν τῷ σχεδίῳ πρόσωπα καλύπτουν τὸν ἀριθμὸν τῶν πράγματι δικαιουμένων προσώπων. Ζητῶ μίαν ἐξαίρεσιν διὰ τρία πρόσωπα Καλαβρυτινῶν ἐκτελεσθέντων καὶ διὰ χαριστικῆς βολῆς καὶ ὅλως τυχαίως διασωθέντων. Πρέπει καὶ δι' αὐτοὺς ἐφ' ὅσον βεβαιοῦται ὅτι ἀνεπιτυχῶς ἐξετελέσθησαν καὶ ἐδέχθησαν τὴν χαριστικὴν βολὴν πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ τύχουν ἀποζημιώσεως. Παρακαλῶ θερμῶς, κ. Ὑπουργέ, ὅπως δεχθῆτε τὴν τροπολογίαν αὐτήν.

Ε. Α β έ ρ ω φ - Τ ο σ ί τ σ α ς (Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Νομίζω, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι θὰ πρέπει νὰ δώσωμεν τὸν ὁρισμὸν τῆς μοναδικῆς περιπτώσεως καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι ὅτι «μοναδικὴ περίπτωσις εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία δὲν εἶναι μοναδική».

Θ. Δ ο ύ κ α ς. Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω δύο λέξεις ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων καὶ συγκεκριμένως ἐπὶ τῶν ὑποδείξεων εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ συνάδελφος κ. Παπαρρηγόπουλος, ἐπὶ τῆς διατυπώσεως διὰ τῆς ὁποίας καθορίζονται τὰ δικαιοῦχα πρόσωπα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι εἶναι ὀρθὴ ἡ ὑπόδειξις τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου διότι εἰς τὴν πρώτην τάξιν θὰ πρέπει νὰ περιλαμβάνωνται, ὁ σύζυγος, ἡ σύζυγος, τὰ τέκνα καὶ οἱ γονεῖς ἀμφότεροι, διότι εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ γονεῖς ὑπέστησαν τὴν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν μετὰ τῶν λοιπῶν προσώπων ψυχικὴν ὀδύνην. Νομίζω μόνον ὅτι ἐν ἀνυπαρξίᾳ οἱουδήποτε δικαιουμένου νὰ προσαυξάνεται ἡ μερὶς τῶν λοιπῶν προσώπων. Ἐπίσης δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸν ἡ μικρὰ αὐτὴ ἀποζημίωσις νὰ περιέρχεται καὶ εἰς συγγενεῖς ἀπωτέρους ἢ εἶναι καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ.

Πέραν αὐτοῦ θὰ εἴπω δύο λέξεις διὰ ἕνα ἄλλο θέμα, τὸ θέμα τῆς ἀναπηρίας. Διὰ τῆς παραγρ. 2 τίθεται μία βάσις καὶ ἡ βάσις εἶναι ἡ ἑξῆς: Πρῶτον, οἱ ὑποστάντες ἀναπηρίαν ἄνω τῶν 60ο)ο λαμβάνουν τὴν συνολικὴν ἀποζημίωσιν, διότι εἶναι ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν.

Βεβαίως παρετηρήθη ἀπὸ πολλοὺς συναδέλφους ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ ἀναπηρίαν 59 ο)ο θὰ ἔχῃ τὸ παράπονον ὅτι δι' ἕνα βαθμὸν μικροτέρας ἀναπηρίας δὲν θὰ τύχῃ τῆς συνολικῆς ἀποζημιώσεως.

Κύριοι Βουλευταί, δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὴν Νομοθετικὴν Ἐξουσίαν, οὔτε εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα αὐτό, διότι εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δίδονται αἱ λύσεις. Ἴσως νὰ εἶναι ἁρμοδιωτέρα ἡ φιλοσοφία νὰ δώσῃ λύσιν εἰς τὸ θέμα αὐτό. Ἀλλὰ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν δικαιοτέραν ὁδὸν καὶ αὐτὸ θὰ συμβῇ ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ὁ ἔχων μικροτέραν ἀναπηρίαν τοῦ 60 % θὰ δικαιοῦται μειωμένης ἀναλόγως ἀποζημιώσεως. Διὰ νὰ διευκολύνωμεν μάλιστα τὰ πράγματα προτείνω νὰ αὐξήσωμεν τὸ ἀνώτατον ὅριον ἀναπηρίας διὰ πλήρη ἀποζημίωσιν, ἀπὸ 60 εἰς 70 – 75 %, ὥστε νὰ ὑπάρχουν χρηματικὰ περιθώρια διὰ νὰ τύχουν ἀποζημιώσεως καὶ οἱ ἔχοντες ἀναπηρίαν μέχρι καὶ 10 ο)ο. Νομίζω ὅτι ἡ ἄποψις αὐτὴ εἶναι δικαιοτάτη καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτή.

Β. Π α π α ρ ρ η γ ό π ο υ λ ο ς. Σᾶς παρακαλῶ ἐκ νέου θερμότατα, κύριε Ὑπουργέ, νὰ δεχθῆτε τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Μπατρίνου περὶ τῶν ἐκτελεσθέντων ἢ δεχθέντων καὶ τὴν χαριστικὴν βολὴν διαφυγόντων δὲ ὡς ἐκ θαύματος τὸν θάνατον. Ἔχομεν εἰς τὴν ὁμαδικὴν ἐκτέλεσιν τῶν Καλαβρύτων, τὴν δραματικὴν περίπτωσιν τριῶν ἐκ τῶν θυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν καὶ τὴν χαριστικὴν εἰσέτι βολὴν καὶ τὰ ὁποῖα ἐσώθησαν πραγματικῶς ὡς ἀπὸ θαῦμα. Τὰ πρόσωπα ταῦτα ἔχουν καταντήσει πραγματικὰ ράκη. Εἶναι ζωντανοὶ νεκροί. Δίκαιον καὶ ἀνθρώπινον εἶναι νὰ λάβουν καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τὴν ἀποζημίωσιν. Ἐὰν ἐπιμένετε παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε νὰ λάβουν εἰ δυνατὸν ἀπὸ τὸ περίσσευμα.

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Δέχομαι ἐὰν ὑπάρξουν περισσεύματα χρημάτων νὰ ἀποζημιωθοῦν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνονται εἰς τὰς τοποθεσίας τοῦ κ. Μπατρίνου, τοῦ κ. Λύγνου, τοῦ κ. Οἰκονομίδη κλπ.

Λ. Μπατρῖνος. Κύριε Ὑπουργέ, νομίζω ὅτι ἡ διατύπωσις, ἂ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἑξῆς. (Ἀναγινώσκει).

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἡ ὑπηρεσία θὰ διατυπώσῃ τὴν διάταξιν κατὰ τρόπον, ὥστε ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν περισσεύματα τότε θὰ δικαιωθοῦν ἀποζημιώσεως οἱ ἀνάπηροι μεταξὺ 15—25ο)ο ἀναπηρίαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐμπίπτουν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ κ. Λύγνου, τοῦ κ. Μπατρίνου καὶ τῶν Καλαβρύτων.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ἡ κ. Λίνα Τσαλδάρη ἔχει τὸν λόγον.

Λίνα Τσαλδάρη. Κύριε Πρόεδρε, μολονότι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου ἔχει κάμει ἄλλην διατύπωσιν, θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου ὅπως ἀντὶ τῆς ὑπαρχούσης φράσεως «τὸν πατέρα ἢ τούτου μὴ ὑπάρχοντος τὴν μητέρα», τεθῇ ἡ φράσις «οἱ γονεῖς» καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν. Ὁ συνάδελφος κ. Ζαννῆς μὲ ἐπροκάλεσε λέγων, ὅτι δὲν διεμαρτυρήθην ὡς πρὸς τὴν μητέρα. Δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ διαμαρτυρηθῶ, διότι δὲν ἀδικεῖται ἡ μητέρα. Διὰ νὰ λείψῃ ὅμως καὶ ἡ ἐλαχίστη ἐντύπωσις, εἶναι προτιμοτέρα ἡ διατύπωσις «οἱ γονεῖς». Ἡ φράσις τοῦ σχεδίου εἶχε βεβαίως διατυπωθῇ ἐξ ἐθίμου ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος «περὶ πατρικῆς ἐξουσίας» ἐνῶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν τὴν τροποποίησιν τοῦ κώδικος, ὥστε ἀντὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας νὰ τεθῇ «ἐξουσία γονέων». Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα τοῦ συζητουμένου Ν. Δ.

Ἐπίσης, ἔγω νὰ ἐκφράσω τὴν χαρά μου, διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς εὗρε λύσιν διὰ τὰς προτάσεις τοῦ κ. Μπατρίνου, τοῦ κ. Λύγνου καὶ τοῦ ποσοστοῦ ἀναπηρίας.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Κύριοι βουλευταί, ἡ παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4 διετυπώθη ὡς ἑξῆς. (Ἀναγινώσκει).

Αὐτὴ ἡ τροποποίησις, τὴν ὁποίαν εἰσηγεῖται ὁ κ. Παπαρρηγόπουλος καὶ ἡ ἄλλη, ἡ ὁποία θὰ διατυπωθῇ ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐν σχέσει μὲ τὰ περισσεύματα.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Κύριε Ὑπουργέ, ἐὰν ὑπάρχουν ἀποφάσεις τῆς Ἀνωτάτης Ἐπιτροπῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν καθορίσει τὰ ποσοστὰ ἀναπηρίας, πάλιν θὰ γίνῃ καθορισμὸς αὐτῶν;

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξ.). Μάλιστα. Μεθ' ὅ, τὸ ἄρθρον 4 ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 ὁ κ. Βρανόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Δ. Βρανόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 5, ἐὰν τὸ συνολικὸν ποσόν, τὸ διατεθὲν βάσει τῆς συμβάσεως ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως δὲν ἐπαρκέσῃ διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος σχεδίου Ν. Δ. καθοριζομένων κατὰ περίπτωσιν ἀποζημιώσεων, τότε αἱ ὑπὸ τῶν παραγρ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθ. 4 τοῦ παρόντος σχεδίου Ν.Δ. προβλεπόμεναι ἀποζημιώσεις θὰ μειωθοῦν κατὰ ἴσην ποσοστιαίαν ἀναλογίαν. Ἐπεδὴ αἱ διὰ τῶν διατάξεων τῶν ὡς ἄνω παραγράφων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ σχεδίου Ν. Δ. παρεχόμεναι ἀποζημιώσεις 500 καὶ 1.000 δραχμῶν δι' ἕκαστον μῆνα στερήσεως τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἐλάχισται καὶ οὐχ' ἀνάλογοι πρὸς τὰ μαστύρια καὶ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν ἰδίως οἱ εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως ἐν Γερμανίᾳ καὶ Πολωνίᾳ ὅμηροι Ἕλληνες ὑπήκοοι οὔτε πρὸς τὸν ψυχικὸν κλονισμόν, τοῦ ὁποίου μόνον μετὰ τὸν θάνατόν των θὰ ἀπαλλαγοῦν. Διὰ τοῦτο προτείνομεν ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην μὴ ἐπέρχεται μείωσις τῆς βασικῆς ἀποζημιώσεως τούτων, ἀλλὰ περιορισθῇ αὕτη εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἀποζημιώσεως λόγῳ θανάτου τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 4, βεβομένου ὅτι οἱ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην δικαιοῦχοι δὲν ἔχουσιν ὑποστῆ τὰ μαρτύρια καὶ τὰς βασάνους τῶν ὁμήρων. Τούτων οὕτως ἐχόντων, προτείνομεν τὴν κατωτέρω τροπολογίαν. «Εἰς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 5 καὶ εἰς τὴν δωδεκάτην σειρὰν ἡ μετὰ τὴν λέξιν «ἀποζημιώσεων» φράσις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς κάτωθι τοιαύτης «θέλει μειωθῇ ἀναλόγως ἡ ὑπὸ τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 4 προβλεπομένη ἀποζημίωσις» καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως τὴν κάμῃ ἀποδεκτήν.

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Εἶναι δικαιοτάτη καὶ τὴν ἀποδέχομαι. Τὴν ἰδίαν τροπολογίαν ἔχει καὶ ὁ κ. Τούμπας.

Ι. Τούμπας. Μάλιστα, κύριε Ὑπουργέ, ἔγω ὑποβάλει ὁμοίαν τροπολογίαν καὶ ἐγώ, διότι θεωρῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ μειωθῇ τὸ ποσὸν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὑπέφεσον προσωπικῶς, ἐδιώχθησαν, ἐφυλακίσθησαν καὶ ἐβασανίσθησαν. Ἔχω ἰδεῖ γυναίκας αἱ ὁποῖαι φέρουν εἰς τοὺς δαγίονάς των, τὴν χιτλερικὴν σφραγῖδα, τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως, μὲ τὴν ὁποίαν σφραγῖδα ἐσφράγιζαν τοὺς ὁμήρους ὅπως γίνεται εἰς τὰ ζῶα. Μόνον τὸ ὅτι καθημερινῶς βλέπουν τὴν σφραγῖδα των αὐτὴν τοῦτο, σημαίνει διηνεκὲς ψυχικὸν μαρτύριον. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μειωθῇ τὸ ποσὸν αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ τῶν δικαιούχων τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 4 ἐξαιρουμένων ὅμως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν. Εὐχαριστῶ, κύριε Ὑπουργέ, διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς τροπολογίας μου αὐτῆς.

Γ. Πρίφτης. Κύριε Πρόεδρε, ἡ τροπολογία τὴν ὁποίαν θέλω νὰ ὑποστηρίξω ἴσως μὲ φέσει εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν γενομένην ἀποδεκτὴν ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τροπολογίαν τῶν κ. κ. συναδέλφων. Εἶναι γενονὸς ὅτι ἐγένοντο δεκταὶ αἱ τροπολογίαι αὐταί. Ἀλλά, ὁ κ. Ὑπουργός, ἀντιμετωπίζων τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τῶν περιπτώσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν, ἀναφέρεται καὶ εἰς πιθανὴν μείωσιν τοῦ γοργηγουμένου ποσοῦ τῶν ἀποζημιώσεων ἐὰν τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν ἐπαρκέσῃ.

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ θὰ ἐξακολουθήσω νὰ ἐπιμένω ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς μου εἰσηγήσεως. Τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας καθορίζονται διὰ τοῦ Ν.Δ. νὰ δοθοῦν εἰς τὰ θύματα αὐτῆς τῆς κατηγορίας, νὰ μὴ ὑπόκεινται εἰς μείωσιν. Ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι θὰ χρειασθῇ ἕνα μικρὸν ποσὸν τοῦτο θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ ὡς ἀναγνώρισις τῆς ἠθικῆς ὑποχρεώσεως τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὴν Πατρίδα.

Καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν θὰ εἶναι σημαντικόν, ἐνῶ ἀντιθέτως τὸ ἠθικὸν ἐπίτευγμα θὰ εἶναι τεράστιον. Θὰ παρακαλέσω συνεπῶς νὰ δεχθῆτε τὴν διαγραφὴν τῆς παραγράφου τῆς ἀφορώσης τὴν μείωσιν τοῦ ποσοῦ. Ἀκόμη εἶμαι ὑποσεσωσμένος νὰ ἀναφερθῶ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν διὰ τῆς ὁποίας καθορίζονται αἱ ἀποζημιώσεις ὅσον ἀφορᾶ τοὺς κληρονόμους. Ἀναμφισβητήτως θὰ ὑπάρξουν καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ εὐεργετηθοῦν λόγῳ τοῦ βαθμοῦ συγγενείας τὸν ὁποῖον εἶγον μετὰ τοῦ θανόντος δικαιούγου. Εἰς τὸ ἄρθρον 4 καὶ εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον ὑπενθυμίζω, ὅτι προκειμένου περὶ ἀναπήρων, ἀθορυβιστικῶς ἀποδίδονται τὰ δικαιώματα. Εἰς τὴν προκειμένην ὅμως περίπτωσιν εἶναι δυνατὸν ὅμηρος κρατηθεὶς εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως δικαιούμενος ὅμως νὰ λάβῃ ὡς κληρονόμος δύο ἄλλων θυμάτων τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν 70.000 δραχμῶν, στερεῖται τῆς ἰδίας αὐτοῦ προσωπικῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν καὶ δὲν θὰ λάβῃ. Ἡ ἄνισος αὐτὴ μεταχείρισις εἰς τὰς περιπτώσεις συρροῆς, δὲν μὲ εὑρίσκει σύμφωνον καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ εἶναι τόσον μεγάλη ἡ ἀνατροπὴ ἡ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἐκ τῆς κατανομῆς τὴν ὁποίαν κάμνει τὸ νομοθέτημα, ἐὰν γίνῃ δεκτὴ ἡ ἑξῆς τροπολογία. (Ἀναγινώσκει). Ἐάν, κ. Ὑπουργέ, συμφωνῆτε, ὅτι ὑπάρχει θέμα ἴσης μεταχειρίσεως εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς συρροῆς κληρονόμου καὶ προσωπικοῦ παθήματος, περιορίσατε ἂν θέλετε τὰ ποσὰ ὄχι ὅμως καὶ νὰ περικόψητε τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ δικαιούχου ἐκ προσωπικοῦ παθήματος.

Ι. Ζίγδης. Κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου διὰ τὴν διαφορετικὴν μεταχείρισιν εἰς τὸ θέμα τῆς ὁμηρίας, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ μίαν ἀπάντησιν τὴν ὁποίαν ὅμως τελικῶς δὲν

εδωκεν. Η διαφορετική αύτή μεταχείρισις εξακολουθεί νά γίνεται καί εις τήν παράγραφον 2.

Ε. Αθέρωφ - Τοσίτσας (Υπ. Εξωτ.). Κύριε συνάδελφε, επήλθε τροποποίησις εις τήν παράγραφον αύτήν, διότι απεδέχθην τροπολογίαν.

Ι. Ζίγδης. Ναί μέν κ. Υπουργέ τό μεταβάλλετε διά τούς δικαιούχους, άλλά τιμωρείτε τούς κληρονόμους, διότι τούς αφαιρείται τό δικαίωμα νά λάβουν τό βοήθημα τό οποίον θά εδικαιούτο νά λάβη ο προστάτης των.

Ε. Αθέρωφ - Τοσίτσας (Υπ. Εξωτ.). Κύριε συνάδελφε, όπως είπα καί εις άλλην ευκαιρίαν, δέν δημιουργούμεν εδώ κληρονομικά δικαιώματα, βέβαιον ώρισμένη βοήθημα, τό δέ βοήθημα θά τήν στέρησιν τής ελευθερίας είναι ένα προσωποπαγές δικαίωμα, τό οποίον δέν ημπορεί νά είναι συνδεδεμένον καί μέ κληρονομικόν δικαίωμα. Άλλο πράγμα ή απώλεια τής ζωής, έκεί υπάρχει άμεσος ή ταλαιπωρία τού κληρονόμου. Εις τήν περίπτωσιν τής στερήσεως τής ελευθερίας πρόκειται περί ταλαιπωρίας σχεδόν αποκλειστικής διά τόν παθόντα. Υπάρχουν ωρισμέναι περιπτώσεις κατά τας οποίας επρόκειτο περί ανδρώπου, ο οποίος συντηρούσε μόνον τά υπόλοιπα μέλη, άλλά εις τήν μεγάλην πλειοψηφίαν πρόκειται περί άτυχήματος τό οποίον έθλιξεν εκείνον ο οποίος κυρίως έστερήθη τής ελευθερίας. Δι' αύτό δέν είναι δυνατόν νά επεκτείνω τό δικαίωμα τού βοηθήματος τών στερηθέντων τής ελευθερίας, εάν απέθανον, εις τούς κληρονόμους του. Επαναλαμβάνω, ότι δέν ημπορώ νά τό δεχθώ διότι τό θεωρώ προσωποπαγές.

Ακολούθως, τό άρθρον 5 τού σχεδίου ενέγετο αποδεκτόν ώς έτροποποιήθη υπό τού κ. Υπουργού.

Συζητουμένου έν συνεχεία τού άρθρου 6 τού σχεδίου, ο κ. Ι. Τούμπας προτείνει όπως άντί τού Γεν. Λογιστηρίου καί τού Οικονομικού Εφόρου, ή αίτησις κοινοποιήται εις τόν Εισαγγελέα δικαιούμενον νά άσκήση προσφυγήν ένώπιον τού Πρωτοδικείου, εάν τελικώς θεωρηθή αναγκαίον καί θεσπισθή δικαίωμα επί τής προσφυγής.

Γ. Παπαευθυμίου. Κύριε Πρόεδρε, διά τών διατάξεων τού συζητουμένου άρθρου 6 καί έν συνεχεία τών άρθρων 7 καί 8, καθορίζεται ή δικονομία καί ο τρόπος απολήψεως τής αποζημιώσεως παρά τών δικαιούχων. Εις τό άρθρον 6 θεσπίζεται ότι ή αίτησις διά τήν απόληψιν τής αποζημιώσεως υποβάλλεται εις τόν Πρόεδρον τών Πρωτοδικών, ο οποίος Πρόεδρος, κατά τό άρθρον 7, τυγχάνει ο Πρόεδρος Πρωτοδικών τού τόπου τής κατοικίας τού διωχθέντος προσώπου. Κατά τό άρθρον όμως 8, κατά τής αποφάσεως τού Προέδρου Πρωτοδικών, επιτρέπεται μόνον προσφυγή ένώπιον τού Πρωτοδικείου τής περιφερείας εις τήν οποίαν ο Πρόεδρος τών Πρωτοδικών εξέδωκε τήν απόφασιν. Εάν τελικώς θεσπισθούν ώς έχουν αί διατάξεις τών άρθρων 6, 7 καί 8, θά ευρεθώμεν πρό τού καταπληκτικού γεγονότος νά υπάρξουν περιπτώσεις προσφυγής κατά αποφάσεων τού αρμοδίου Προέδρου Πρωτοδικών μέ αποτέλεσμα νά κληθούν οί υφιστάμενοί του Πρωτοδίκαι, διά νά μετατρέψουν τήν εκδοθείσαν υπό τού προϊσταμένου των Προέδρου Πρωτοδικών απόφασιν. Ως εκ τούτου είναι αναγκαίον νά υπάρξη τροποποίησις τών άρθρων αύτών. Βεβαίως θά ήτο δυνατόν αί αποφάσεις αύται τού αρμοδίου Προέδρου Πρωτοδικών νά προσβληθούν ενώπιον τού αρμοδίου Εφετείου τής περιφερείας. Νομίζω όμως ότι ορθότερον θά ήτο νά ορίσωμεν ένα Πρόεδρον αρμόδιον διά τάς ενδικάσεις τών αποφάσεων εις τόν τόπον τής κατοικίας τού δικαιούχου, οριζόμενον όμως υπό τού Προέδρου Πρωτοδικών, ούτως ώστε αί αποφάσεις νά προσβάλλωνται ενώπιον τού Προέδρου τών Πρωτοδικών. Τοιουτοτρόπως δέν θά υπάρξη ή ανωμαλία τήν οποίαν προηγουμένως ανέφερον. Διά τούς λόγους αύτούς, προτείνω τήν εξής τροπολογίαν (αναγινώσκει).

Κ. Δεσποτόπουλος. Όταν ομιλούμεν περί τού Προέδρου Πρωτοδικών, τούτο δέν σημαίνει ότι θά εκδικάσ[η] τάς υποθέσεις ο ίδιος ο Προϊστάμενος τού Πρωτοδικείου. Συνήθως ο Προϊστάμενος ορίζει εκάστοτε ένα Πρωτοδίκην, ο οποίος ασκεί τά καθήκοντα τού Προέδρου.

Ε. Αθέρωφ - Τοσίτσας (Υπουργός Εξωτερικών). Είναι πιθανόν νά συμβή καί ή περίπτωσις τήν οποίαν ανέφερεν ο κ. Παπαευθυμίου. Τά άρθρα όμως τά συνεταξάμεν κατόπιν συζητήσεων μέ τό Υπουργείον Δικαιοσύνης καί τάς ανωτέρας δικαστικάς αρχάς καί εκείθεν είχαμεν τήν υπόδειξιν ότι αύτός είναι ο καλύτερος τρόπος. Δέν νομίζω συνεπώς ότι μού είναι επιτετραμμένον νά μεταβάλω τι εις τά άρθρα αύτά.

Κ. Δεσποτόπουλος. Κατά τό εδάφιον 2 γίνεται μία κοινοποίησις τής αίτήσεως εις τό δημόσιον. Νομίζω ότι είναι ορθόν επ' ευκαιρία τής κοινοποιήσεως ταύτης νά αναγκάσωμεν τό δημόσιον εις παρέμβασιν καί νά τού στερήσωμεν τό δικαίωμα τής προσφυγής κατά τής αποφάσεως. Τοιουτοτρόπως θά εξοικονομήσωμεν χρόνον καί θά αποφύγωμεν τήν καταταλαιπώρησιν τών δικαιούχων.

Ε. Αθέρωφ - Τοσίτσας (Υπουργός Εξωτερικών). Τοιουτοτρόπως όμως θά υποχρεώσωμεν τό δημόσιον νά εξετάζη όλας τάς περιπτώσεις τών αίτήσεων διά νά αποφασίζη εάν θά πρέπει νά παρέμβη ή όχι. Θεσπίζοντες τό δικαίωμα τής εφέσεως τό δημόσιον θά άσκήση έφεσιν μόνον εις ωρισμένας περιπτώσεις.

Κ. Δεσποτόπουλος. Εις τό εδάφιον 4, τό οποίον αναφέρεται εις τά διάφορα αποδεικτικά στοιχεία γίνεται μία ιδιαιτέρα υπόμνησις τών έγγράφων ώς αποδεικτικών στοιχείων. Ο Δικαστής, κ. Υπουργέ, πάντοτε μεταξύ τών άλλων αποδεικτικών στοιχείων εξετάζει τά έγγραφα καί μάλιστα δίδει εις αύτά ιδιαιτέραν σημασίαν. Πολύ φοβούμαι ότι εάν τονίσωμεν όπως πράττομεν, νά λαμβάνωνται ιδιαιτέρως τά έγγραφα, πολύ φοβούμαι ότι ο δικαστής δέν θά θελήση νά λάβη υπ' όψει του άλλα αποδεικτικά στοιχεία ένεκα τής ιδιαιτέρας μνείας πού γίνεται διά τήν αποδεικτικήν αξίαν τών έγγράφων. Δι' αύτό νομίζω ότι καλόν είναι νά διαγράψωμεν τήν φράσιν αύτήν.

Ι. Ζίγδης. Κατά τάς προηγουμένας συζητήσεις εμείναμεν σύμφωνοι, ότι είναι άνάγκη νά δώσωμεν τό δικαίωμα τής προσφυγής κατά τών αναγνωριστικών αποφάσεων. Έμεινε μόνον εκκρεμές τό ζήτημα, εις ποίον θά δώσωμεν τό δικαίωμα τής προσφυγής. Τούτο όμως θά τό συζητήσωμεν εις τό άρθρον 7. Εις τό άρθρον 6 όμως, υπάρχει διάταξις τού εδαφίου 2, κατά τήν οποίαν, αί αίτήσεις κοινοποιούνται εις τό Δημόσιον. Νομίζω, κ. Υπουργέ, ότι θά έπρεπε νά παραλείψωμεν τήν κοινοποίησιν αύτήν, πολλώ μάλλον, καθ' όσον δέν καθιστώμεν τό Δημόσιον διάδικον μέρος. Περαιτέρω, νίνεται λόγος περί συστάσεως ειδικής υπηρεσίας Νομίζω, ότι ούτε ή υπηρεσία αύτή χρειάζεται, καί τούτο, διότι δέν πρέπει νά κατασπαταλήσωμεν ούτε μίαν δραχμήν, έν ώρα μάλιστα τού μικρού ποσού τής καταβληθησομένης αποζημιώσεως. Θά έλεγα μάλιστα, ότι ή υποχρέωσις κοινοποιήσεως τής αίτήσεως εις τό Δημόσιον, ενέχει καί κάποαν έλλειψιν εμπιστοσύνης πρός τούς δικαστάς. Καί έξ αύτού τού λόγου, θά πρέπει νά παραλείψωμεν τήν κοινοποίησιν τής αίτήσεως.

Σ. Περτσινίδης. Κύριε Πρόεδρε, επί τού άρθρου 6, έγω νά κάμω τάς έξής παρατηρήσεις :

α) Επί τής παραγράφου 1. Θά παρεκάλουν τόν κ. Υπουργόν νά δεν[θ]ή, ή ανατοπτική προθεσμία υποβολής αίτήσεων άπό 60 ημέρας γίνη εις 90, ίνα όλοι λάβωσιν γνώσιν καί υποβάλουν αίτήσεις καί μή ευρεθώνεν εις τήν δυσχερή θέσιν νομοθετικώς νά ζητηθή προθεσμία χρόνου υποβολής αίτήσεων.

β) Επί τής παραγράφου 4 τά αποδεικτικά μέσα κατά ποίον τρόπον θά αποδειν[θ]ούν, ώς ή τυχόν συλλογή ή περιορισμός τών δικαιούχων καί ο χρόνος διαρκείας τής κρατήσεως ; Ο δικαστής θά δοίση ή ο ενδιαφερόμενος έκ τών προτέρων θά είναι υποχρεωμένος νά προσκομίση βεβαιώσεις ή δικαιολογητικά ;

γ) Επί τής παραγράφου 6 θά παρεκάλουν τόν κ. Υπουργόν, όπως διατάξη τήν αρμοδίαν υπηρεσίαν καί οπόθεν επιτραπούν αί αίτήσεις καί άπαντα τά δικαιολογητικά τών ενδιαφερομένων εις τά αρμόδια Πρωτοδικεία, ίνα οί ενδιαφερόμενοι μή ταλαιπωρηθούν καί εύχερώς εύρουν τά δικαιολογητικά των.

Ε. Αθέρωφ - Τοσίτσας (Υπ. Εξωτ.). Κύριε συνάδελφε μέ αύτό πού ζητείτε θά πρέπει νά δημιουργηθή μία ολόκληρος υπηρεσία εις τό Υπουργείον Εξωτερικών

διὰ νὰ ἀναβιφήσῃ αὐτὰς τὰς αἰτήσεις καὶ νὰ τὰς κατανείμῃ εἰς τὰ ἁρμόδια Πρωτοδικεῖα. Εἶναι ἕνα ἔργον τὸ ὁποῖον δ' ἀπαιτήσῃ τεραστίαν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν. Εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ τὰς ἐπιστρέψωμεν ἐὰν ζητηθοῦν καὶ ἐὰν ἔχουν στοιχεῖα συνημμένα, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ὁποῖον προτείνετε.

Θέλω ἐπίσης νὰ δώσω μίαν ἀπάντησιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ κ. Ζίγδης, ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ γίνῃ εἰδικὴ ὑπηρεσία. Δὲν ἠμπορῶ ν' ἀντιληφθῶ πῶς θὰ εἶναι δυνατὸν ὁ ὑπόχρεος πρὸς πληρωμὴν νὰ μὴ λαμβάνῃ γνῶσιν τί τοῦ γίνεται νὰ μὴ ἔχῃ μίαν εὐχέρειαν χρονικὴν ἕνα ἐρευνήσῃ περιπτώσεις αἵτινες θὰ τοῦ καταγγελθοῦν ὡς ὕποπτα καὶ ἕνα ζητήσῃ νὰ τοῦ ὑποβληθοῦν ὡρισμέναι πληροφορίαι διὰ περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας θὰ κρίνῃ ὅτι πρέπει νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ νὰ παρέμβῃ ἀργότερον.

Τέλος διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς κατανομῆς τῶν ποσῶν καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ποσῶν, δὲν σημαίνει ὅτι μόλις ὑγαινουν αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων θὰ ὑπάρχῃ ἐνταλμα πληρωμῆς. Θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία μικρὰ ὑπηρεσία, ἡ ὁποία νὰ γνωρίζῃ εἰς κάθε πρωτοδικεῖον τί ποσὸν ἀντιστοιχεῖ, ὥστε εἰς τὸ ἀντίστοιχον Ταμεῖον νὰ σταλοῦν τὰ χρήματα. Ἀπορῶ πῶς ἐλέχθη ὅτι θὰ φαλκιδευθοῦν αἱ ἀποζημιώσεις διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποζημιώσεων ἐξεύρομεν τὸν τρόπον τῆς ἀτόκου καταθέσεως καὶ τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς μόνον καὶ μόνον ἀπὸ τοὺς τόκους.

Α. Μπουρνιᾶς. Πρᾶγμα... (Δὲν ἠκούσθη).

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διανοηθῇ τις ὅτι εἰς ὅλα τὰ Πρωτοδικεῖα τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐκδικάζωνται αἰτήσεις καὶ αὐτὰς τὰς αἰτήσεις θὰ τὰς ἀγνοῇ ὁ ὑπόχρεως εἰς πληρωμήν. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;

Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὴν πεῖραν ἀπὸ τὸ παρελθὸν περὶ τῆς ὁποίας τόσος λόγος ἔγινε καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἠρώτησα καὶ εἶδα τὸν κ. Ἀλιπράντην, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐδῶ διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας πρὸς τὸ Σῶμα διὰ τὴν κατηγορίαν αὐτήν, ἡ ποία διεβεβαιώθη ὅτι αἱ Ρουμανικαὶ ἀποζημιώσεις διατέθησαν ὅλαι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μοῦ ἔφερεν ὁ ἀμέσως ὑπάλληλος ἀποδεικνύεται ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς τὰ 2ο/ο διετέθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν. Καὶ δὲν εἶναι μέγα τὸ ποσοστὸν νὰ πληρώσῃ κανεὶς 2ο/ο διὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀποζημίωσιν διὰ μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία ἦτο ἔρευνα μερικῶν χιλιάδων αἰτήσεων πλείσται τῶν ὁποίων δὲν ἠβραιοῦντο καὶ ἐκάμαμεν ἀγῶνα ὁλόκληρον διὰ νὰ τὰς ἐβραιώσωμεν διεξάγοντες ἀλληλογραφίαν καὶ λέγοντες εἰς τὸν ὑποψήφιον δικαιοῦχον ὅτι ἐσένα σοῦ λείπει αὐτὸ καὶ ἐσένα σοῦ λείπει τὸ ἄλλο χαρτὶ κλπ.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν παρατήρησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμε συνάδελφος ποῖα δικαιολογητικὰ θὰ χρειασθοῦν, νομίζω ὅτι ὑπάρχει μνεία κάποιου ἄρθρου. Θὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ ἄρθρα 634 καὶ ε' τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ τὴν παρατήρησιν τῆς προθεσμίας τῶν 60 ἡμερῶν, τὴν ὁποίαν θεωρῶ ἀπολύτως ἐπαρκῆ διὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως 60 ἡμέραι εἶναι ἀρκεταί. Μόλις ψηφισθῇ ὁ νόμος θὰ γίνῃ θόρυβος. Θὰ κινητοποιηθοῦν οἱ πάντες καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οὐδεὶς θὰ μείνῃ ἀπληροφόρητος μέσα εἰς τὸ διάστημα αὐτό.

Ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπω ὅτι θὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν φρᾶσιν «κυρίως ἐπὶ ἐγγράφων» διότι ἡ προθυμία μετὰ τῆς ὁποίας προσέρχονται οἱ μάρτυρες καὶ ἡ εὐχέρεια, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ὁ ὑποψήφιος δικαιοῦχος νὰ χρησιμοποιήσῃ μάρτυρας, μὲ ὑποχρεώνει νὰ κάμω μίαν ἰδιαιτέραν σύστασιν πρὸς τὸν δικαστὴν ὅτι κυρίως εἰς τὰ ἔγγραφα θὰ στηριχθῇ. Τοῦ ἀφίνω τὴν εὐχέρειαν ὅταν δὲν ὑπάρχουν ἔγγραφα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του καὶ ἄλλα ἀποδεικτικὰ μέσα, ἀλλὰ κυρίως τὰ ἔγγραφα.

Β. Παπαρρηγόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω, ὅτι τὰ ἄρθρα 6, 7 καὶ 8 πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἓν ἄρθρον καὶ νὰ συζητηθοῦν ἐνιαίως. Περαιτέρω πρέπει ἡ αἴτησις περὶ ἀποζημιώσεως νὰ διατυπωθῇ εἰς τὴν διάταξιν ὅτι δὲν ὑποβάλλεται, ἀλλὰ ἀπευθύνεται ἐντὸς 60 ἡμερῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον Πρωτοδικῶν, κατατίθεται δὲ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ Δικαστηρίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παράγραφον 2, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Ζίγδην, ὅτι εἶναι περιττὴ ἡ κοινοποίησις εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφορον. Πρῶτον, διότι θὰ ὑποβληθοῦν εἰς πρόσθετον ἀπάνην τὰ θύματα καὶ δεύτερον, διότι ὁ Οἰκονομικὸς Ἔφορος ἔβρεύει εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Πρωτοδικείου καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν τὴν διάταξιν, ὅτι ὑποχρεοῦται νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ὑποβαλλομένων αἰτήσεων. Θέλω ἀκόμη νὰ εἴπω ὅτι δὲν συμφωνῶ μὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Δεσποτοπούλου. Τὸ Δημόσιον καὶ πᾶς ἔχων ἔννομον συμφέρον, ἔχει κατὰ τὴν δικονομίαν δικαίωμα παρεμβάσεως. Ἐπομένως τὸ Δημόσιον θὰ κρίνῃ ἐὰν κακῶς ἢ πεπλανημένως ἐξεδόθη μία ἀπόφασις καὶ ἀναλόγως θὰ παρέμβῃ. Τέλος, νομίζω, ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ πρότασις πάσης προθεσμίας, διότι τοῦτο θὰ ἀπετέλει καὶ πρόκλησιν κατὰ τῶν θυμάτων, ὕστερα ἀπὸ τόσον θόρυβον ποὺ ἔγινε περὶ τὸν νόμον καὶ τόσην ἀναμονήν. Ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι ἐντὸς 10 ἡμερῶν ὅλοι θὰ ἔχουν λάβει γνῶσιν.

Ι. Τριανταφυλλίδης. Καὶ ἐγώ, κ. Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι τὰ ἄρθρα 6, 7 καὶ 8 πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἓν ἄρθρον καὶ νὰ συζητηθοῦν ἐν συσχετισμῷ.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Κάθε ἄρθρον, κ. συνάδελφε, θὰ συζητηθῇ μὲ τὴν σειράν του καὶ κεχωρισμένως.

Ι. Τριανταφυλλίδης. Περαιτέρω, κ. Πρόεδρε, διαφωνῶ μὲ τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον ὑποβολῆς αἰτήσεως. Τὰ ἔγγραφα πρέπει νὰ τὰ παραλαμβάνῃ ὁ Πρόεδρος, ὁ δὲ γραμματεὺς τότε μόνον ὅταν ἀπευθύνωνται ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου. Περαιτέρω συμφωνῶ μὲ τὴν διατυπωθεῖσαν ἄποψιν, ὅτι δὲν διαγράφεται σαφῶς ἡ διαδικασία, ἡ ὁποία θὰ ἀκολουθῆται. Δὲν εἶναι δυνατὸν αἱ ἀποφάσεις νὰ ἐφεσιβάλλωνται ἐνώπιον τοῦ ἰδίου δικαστηρίου καὶ νὰ κρίνουν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν οἱ ὑφιστάμενοι τούτου Πρωτοδίκαι. Θὰ πρέπῃ ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 6 νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς: «Ἡ αἴτησις ἀπευθύνεται πρὸς δεκαστὴν τῆς ἕδρας τῆς κατοικίας τοῦ δικαιούχου. Δικαιοῦται δὲ οὗτος νὰ ἀσκήσῃ ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου».

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Εἰς τὴν πρᾶξιν, μὲ τὸν φόρτον ἐργασίας ποὺ ἔχει ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, δὲν πρόκειται νὰ δικάσῃ, ἀλλὰ θὰ ὁρίζῃ δικαστήν.

Ι. Τριανταφυλλίδης. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ἀπὸ τοῦδε νὰ τὸ καθιερώσωμεν.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αὐτὰ τὰ ὡρίσαμεν ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἀνωτάτους δικαστικοὺς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Κύριοι συνάδελφοι, διατί τόση ἐπιμονὴ ἐπὶ νομικῶν θεμάτων, ὅταν ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι τὸ συνεζήτησε μὲ ἁρμόδια πρόσωπα.

Ι. Τριανταφυλλίδης. Κύριε Πρόεδρε εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐδῶ καὶ ἔχομεν γνώμας, τὰς ὁποίας ἔχομεν καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ διατυπώσωμεν.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Νὰ σᾶς δώσω ἓν παράδειγμα, καίτοι δὲν εἶμαι πολὺ ἐγκρατὴς νομικός, διότι δὲν ἤσκησα ποτὲ τὸ ἐπάγγελμα. Ἀλλὰ σᾶς θέτω τὸ ἑξῆς ἐρώτημα: Κατὰ τὴν Δικονομίαν εἰς τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν δὲν δικάζει ὁ Πρόεδρος; Καὶ δὲν γίνεται προσφυγὴ κατὰ τῆς ἀποφάσεώς του εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον;

Ι. Τριανταφυλλίδης. Ὄχι, κ. Ὑπουργέ...

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτερικῶν). Πάντως εἶναι βέβαιον, ἐὰν θέλετε νὰ τὸ περιορίσω ὅτι ὑπάρχουν ἐκ τοῦ νόμου περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας δικάζει ὁ Πρόεδρος ἢ Πρωτοδίκης κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν καὶ γίνεται προσφυγὴ κατὰ τῆς ἀποφάσεώς του. Αὐτὸ γίνεται εἰς τὰς ἀπαλλοτριώσεις.

Ι. Τριανταφυλλίδης. Σᾶς δηλοῦμεν καὶ ἡμεῖς κύριε Ὑπουργέ, ὅτι ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν δὲν δικάζει εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ἀκριβῶς διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ

πρόσφυγή, ἀλλὰ εἰς τῶν δικαστῶν, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁρίζει. Δευτέρα παρατήρησις. Ἐφ' ὅσον ἡ αἴτησις ἔχει ἀναγνωριστικὸν χαρακτῆρα τίνα λόγον ἔχει νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τὸ Δημόσιον ἐφ' ὅσον δὲν καλεῖται; Τὸ Δημόσιον εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τὰς ἀποφάσεις ὅταν καταστοῦν τελεσίδικοι. Παρακαλῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις τῆς παραγράφου 2.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Παπαευθυμίου.

Γ. Παπαευθυμίου. Κύριε Πρόεδρε, ὑπεστήριξα ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 6 καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν ἀπὸ δικαστὴν ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν. Καὶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὑπεστήριξα εἶναι ὀρθά, ἀντιθέτως αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὑπεστήριξεν ὁ συνάδελφος κ. Δεσποτόπουλος εὑρίσκονται ἐκτὸς δικαστηριακῆς πείρας καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ πράγματα. Δὲν γνωρίζω τί γίνεται εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι εἰς ὅλα τὰ Πρωτοδικεῖα τῆς Χώρας δικάζει ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν. Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι τὰ ἄρθρα διετυπώθησαν ἀπὸ ἀνωτάτους δικαστικούς. Τρέφω ἀπόλυτον σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἀνωτάτους αὐτοὺς δικαστικοὺς λειτουργούς, ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι ἡμεῖς δημιουργοῦμεν τὸ δίκαιον. Ἑπομένως ἐπιμένω ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτόν, νὰ κληθοῦν οἱ Πρωτοδίκαι νὰ κρίνουν ἀπόφασιν τοῦ Προϊσταμένου των Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν.

Ἐλέχθη ἀπὸ συνάδελφον ὅτι δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὰ Πρωτοδικεῖα ἔρχονται νὰ κρίνουν εἰς δεύτερον βαθμὸν ἀποφάσεις τοῦ Προέδρου. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀκριβὲς παρὰ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν κρίνει προσωρινῶς, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ παραδείγματι μὲ τὰς ἀπαλλοτριώσεις. Ἐν προκειμένῳ ὅμως ὁ Πρόεδρος κρίνει ὁριστικῶς καὶ ὄχι προσωρινῶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐφ' ὅσον ὁ κ. Ὑπουργὸς λέγει ὅτι ἀνώτατοι δικαστικοὶ συνειργάσθησαν εἰς τὴν διατύπωσιν ἂς τὸ ἀντιμετωπίσῃ δι' ἐγκυκλίων.

Ε. Ἀβέρωφ — Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἀποδέχομαι τὴν ἄποψιν νὰ ζητήσωμεν ἐγγράφως ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην δικαστικὴν ἀρχὴν ὅπως συστήσει αἱ ὑποθέσεις αὐταὶ νὰ δικάζωνται ἀπὸ Πρωτοδίκας.

Προεδρεύων Α. Καμβύσης. Ὁ κ. Σιαφλέκης ἔχει τὸν λόγον.

Ι. Σιαφλέκης. Κύριε Πρόεδρε, διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ σχεδίου Ν. Δ. προβλέπεται ἡ διαδικασία ἀναγνωρίσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Θυμάτων. Ἡ ὅλη διάρθρωσις τῶν ἄρθρων 6, 7 καὶ 8 ἀποδεικνύει ὅτι τὸ σχέδιον Ν.Δ. παραπέμπει τὸ ὅλον θέμα εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν καὶ κατ' ἔφεσιν εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον. Ἑπομένως κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ σχεδίου Ν.Δ. τὸ Δημόσιον ἀποξενοῦται τῆς γνωματεύσεως καὶ τῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ. Τὸ Δημόσιον μέχρι σήμερον φαίνεται ὡς ἀντισυμβαλλόμενον ἔναντι τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν Θυμάτων εἰσέπραξεν ἕνα ὡρισμένον ποσὸν καὶ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ παραπέμπει τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τὰς ὁποίας ψηφίζομεν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραπέμπωμεν εἰς τὰ δικαστήρια τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ διατηροῦμεν ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν τοῦ Δημοσίου ὡς διαδίκου. Δι' αὐτὸ ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 6 δὲν δικαιολογεῖται. Θὰ ἠμποροῦσε μόνον νὰ κοινοποιῆται ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὸ Δημόσιον ἢ τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφορον.

Συνεχίζων ὁ κ. Σιαφλέκης, λέγει ὅτι εἰς τὴν παράγρ. 4 ἀναγράφεται ὅτι κυρίως θὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ ἔγγραφα. Ἡ εἰδικὴ αὐτὴ σύστασις πρὸς τὰ δικάζοντα δικαστήρια νὰ λαμβάνουν κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰ ἔγγραφα δὲν εἶναι ὀρθή. Τὰ ἔγγραφα κατὰ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν ἔχουν ἐπηυξημένην δύναμιν ἀποδείξεως καὶ δὲν ὑπῆρχε λόγος εἰδικῆς συστάσεως.

Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλον λόγον δὲν πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ σύστασις, διότι διὰ τὰ θύματα δὲν θὰ ὑπάρχουν ἔγγραφοι ἀποδείξεως. Ἐὰν δώσωμεν εἰς τὰ δικαστήρια αὐτὸ τὸ δικαίωμα τότε ἀντὶ νὰ διευκολύνεται τὸ ἔργον θὰ δυσχεραίνεται. Διότι πῶς θὰ ἀποδεικνύωνται οἱ θάνατοι;

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Διὰ τοὺς θανάτους ὑπάρχει εὐχέρεια ἀπὸ τοὺς πίνακας τοῦ βοηθήματος τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου κατὰ τὰ ἔτη 1948 – 51.

Κ. Δεσποτόπουλος. Τὸ Γενικὸν Λογιστήριον κατὰ κανόνα ἀπέκλεισε τοῦ βοηθήματος τοῦ λαβόντος μέρος εἰς τὴν ἀντίστασιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Μόνον ἐὰν ἔλαβον μέρος εἰς ἔνοπλον ἀντίστασιν.

Ι. Σιαφλέκης. Ὄχι μόνον εἰς ἔνοπλον ἀλλὰ καὶ θύματα τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ ἀπέκλειτε.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ ἰσχύσουν τὰ ἰσχύοντα κατὰ τὴν Δικονομίαν μέσα ἀποδείξεως.

Σ. Εὐστρατιάδης. Κύριε Ὑπουργέ, διὰ τὴν ταχυτέραν ἐκδίκασιν τῶν ἀποζημιώσεων θὰ πρέπει νὰ συσταθῇ ἀμέσως ἡ ὑπηρεσία ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9.

Ε. Ἀβέρωφ - Τοσίτσας (Ὑπ. Ἐξωτ.). Νὰ εἶσθε βέβαιος ὅτι θὰ γίνῃ ἀμέσως.

Σ. Ἡλιόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ὡς πρὸς τὰ μέσα ἀποδείξεως θὰ πρέπει νὰ ἰσχύσουν ταῦτα ὡς καθορίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 634 κλπ. τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ διάταξις διὰ τῆς ὁποίας νὰ δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὰ δικαστήρια νὰ σταθμίζουν ἰδιαιτέρως τὰ ἔγγραφα, διότι τοῦτο θὰ δυσχεράνῃ ἀντὶ νὰ διευκολύνῃ τὸ ἔργον.

Ἡ κοινοποίησις τῆς αἰτήσεως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ τὸν Ἔφορον δὲν ἔχει λόγον. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθὸν οὔτε ἔναντι τῶν δικαστηρίων. Ἐφ' ὅσον ἐδεχθημεν τὴν ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ ἄλλων θεμάτων, διατί νὰ μὴ δεχθῶμεν τοῦτο καὶ διὰ τὰ δικαστήρια. Δὲν ἔχει ἔννοιαν αὐτὴ ἡ κοινοποίησις πρὸς τὸ Δημόσιον καὶ δι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ διαγραφῇ ἡ διάταξις αὐτή.

Ν. Λαμπρινάκος. Κύριε Πρόεδρε, θὰ συμφωνήσω μὲ τὸν κ. Τριανταφυλλίδην τὰ ἐναπομένοντα δύο ἄρθρα νὰ συζητηθοῦν μαζύ.

Α. Κοντογιάννης. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ παράγρ. 1 πρέπει νὰ τροποποιηθῇ, ὥστε ἡ αἴτησις νὰ ὑποβάλλεται εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν ὁριζόμενον Πρωτοδίκην.

Ἐπίσης διὰ τὴν κοινοποίησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸν Ἔφορον δὲν θὰ πρέπει νὰ τηροῦνται αἱ προθεσμίαι αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὴν ἐπίδοσιν ἐγγράφων πρὸς τὸ Δημόσιον.

Τέλος προτείνω εἰς τὴν παράγραφον 6 τὴν ἀντικατάστασιν τῆς φράσεως «εἰς περίπτωσιν ἀπωλείας τῆς ὑποβεβλημένης αἰτήσεως προσάγεται βεβαίωσις περὶ τούτου τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ παρόντος ὑπηρεσίας» διὰ τῆς φράσεως «εἰς περίπτωσιν ἀπωλείας τῆς ὑποβεβλημένης αἰτήσεως προσάγεται βεβαίωσις τῆς ἀρχῆς πρὸς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθη αὕτη».

Προεδρεύων Ι. Σπηλιόπουλος. Ὁ κ. Ζίγδης ἔχει τὸν λόγον.

Ι. Ζίγδης. Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀντελήφθην ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδέχθη τὴν διαγραφὴν ἢ ὄχι τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 6. Εἰς παρέμβασίν του, εἶπεν ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν διάταξιν πρὸς κατοχύρωσιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ οὐδὲν ἴδιον δικαίωμα ἔχει τὸ δημόσιον ἐπὶ τῶν χρημάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἔλαβεν, ὀφείλει νὰ τὰ διανείμῃ κατὰ διαδικασίαν ἔντιμον.

Περαιτέρω, λέγει, θέλει νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαιούχων. Ἀλλὰ τοὺς δικαιούχους τούς ἔχει ταλαιπωρήσει ἀπὸ ἐτῶν μὲ τὸ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ νὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις. Εἶχε ζητήσει αἰτήσεις μετὰ τὸ 1959, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ αἰτήσεις ἀπὸ τοῦ 1944 ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι ἐπεστράφησαν καὶ ἄλλαι ἐγένοντο δεκταί. Ἑπομένως εἶναι ἐνημερωμένον τὸ Ὑπουργεῖον περισσότερον τοῦ δέοντος. Ἄλλως

τέ ἐὰν δὲν ἐγνώριζε τὸ ὕψος πῶς θὰ διεπραγματεύετο; Ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος ὑποβολῆς νέων αἰτήσεων. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ ἡ παράγραφος, διότι ἡ διαδικασία αὐτὴ θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν διασπάθισιν τῶν ἀποζημιώσεων, πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶναι εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Π ρ ο ε δ ρ ε ύ ω ν Ι. Σπηλιόπουλος. Ὁ κ. Δούκας ἔχει τὸν λόγον.

Θ. Δ ο ύ κ α ς. Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀνέμενα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ νὰ διατυπωθῇ ἡ ἄποψις ὅτι εἶναι δυνατὸν οἱ δικασταὶ νὰ ἐπηρεασθοῦν καὶ νὰ μὴ θελήσουν νὰ μεταρρυθμίσουν ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν. Οἱ Πρωτοδίκαι δὲν εἶναι κατώτεροι τοῦ Προέδρου, διότι ὁ Πρόεδρος δὲν εἶναι ἀνώτερός των ἀλλὰ ἁπλῶς ἀσκεῖ διοίκησιν. Ἄλλως τε αἱ ἀποφάσεις τῶν Προέδρων Πρωτοδικῶν, αἱ προερχόμεναι ἀπὸ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν εἰς πλείστας περιπτώσεις ἔχουν μεταρρυθμισθῇ ὑπὸ τῶν Πρωτοδικῶν χωρὶς νὰ γεννηθῇ ποτὲ ζήτημα. Ἑπομένως δὲν θὰ ἔπρεπε κατὰ τόσον ἔντονον τρόπον νὰ διατυπωθῇ τοιαύτη δυσπιστία κατὰ τῶν Πρωτοδικῶν τῶν ὁποίων ἡ δικαστικὴ συνείδησις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβόλῳ.

Ἀκολούθως γίνεται δεκτὸν τὸ ἄρθρον 6.

Μετὰ ὃ, ὥραν 3.30' μ.μ., συνανέσει τῆς Ἐπιτροπῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον ὥραν 6.30' μ. μ., μὲ ἀντικείμενον συζητήσεως, τὰ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει θέματα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ